

ALI BODO FRANKU SLEDILE DRUGE VALUTE?

Najnoviji ukrepi francoske finančne ministrice Gaillarda ne omenjajo sicer razvrednotenja francoske valute — vlada celo trdi, da so ti ukrepi imeli namen preprečiti razvrednotenje — v resnici pa se je po objavi teh ukrepov vrednost francoske franka dejansko zmanjšala za okoli 16-17 in celo 20%. S svojimi ukrepi je francoska vlada hotela zmanjšati uvoz in tako preprečiti potrošnjo tujega nepotrebnega blaga v Franciji; tako bi se francoski izdatki (v devizah) nasproti tujini zmanjšali. Na drugi strani pa je s povečanjem nagrad za izvoz hotela pospešiti izvoz domačih proizvodov na tuje trge in tako povečati dotok tujega denarja v Francijo.

V ta namen je vlada uvedla 20% pristojbino na uvoz tujega blaga; edino surovine, ki so potrebne za francosko industrijo so oproščene te pristojbine. Turisti, ki obiščejo Francijo lahko menijo denar po tečaju, ki je za 20% višji kakor uradni tečaj, ki se za pravi, da dobijo 20% več frankov kakor bi jih sicer. Z druge strani morajo francoski turisti, ki hočejo na dopust v tujino, plačati 20% več za tujo valuto. Izvozniški francoske blaga prejmejo državno nagrado v višini 20%. Surovine za francosko industrijo predstavljajo 40% vrednosti vsega uvoza v Francijo. Uvozniki bodo torej te surovine plačevali še vedno po tečaju 350 frankov za dolar. Po tem tečaju bodo lahko pri Francoski narodni banki nabavljali devize za poravnavo tega uvoza.

Politika počasne inflacije v Italiji

Ob vesti o razvrednotenju francoske franka si bo marsikateri naš čitatelj postavil vprašanje, kakšno denarno politiko vodi pravzaprav Italija. Če kolikšni sledi razvoju cen ali vpraša za mnenje naše gospodinjice, bo lahko takoj ugotovil, da cene v Italiji zdajnja leta polagoma naraščajo. Razen nekaterih okolišnic, ki jih je resnični minister naslovil na prefekte, v katerih poziva, naj skušajo z raznimi praktičnimi ukrepi vplivati na razvoj cen, ne bomo našli v zadnjih letih posebnih ukrepov italijanske vlade, ki bi šli za tem, da bi to počasno inflacijo zadržali.

Sloviti italijanski gospodarstveniki in finančniki v glavnem odobravajo to politiko italijanske vlade. Označujejo jo kot »politiko prožne denarne stabilizacije«. Mnenja so, da je takšna politika počasne inflacije potrebna, da se ne zmanjša zaposlenost. Nekateri gospodarstveniki izvedenci celo menijo, da je italijanska denarna politika premla prožna in da bi bilo potrebno v danih trenutkih celo pospešiti razvoj inflacije.

Drugi se seveda vprašujejo, kaj naj počno ob takšni denarni politiki tisti, ki imajo stalne dohodke, kakor n. pr. upokojenci? Dohodki teh se ne prilagajajo stalnemu naraščanju cen. Tako postaja njihovo življenje iz dneva v dan bolj trdo. Prav ta počasna inflacija, ki jo spremlja vzporedno naraščanje cen, povzroča pogosta stankovanja gibanja v Italiji, ki grejo za tem, da bi se plače čim hitreje prilagodile dejanskim življenjskim stroškom, na katere vpliva naraščanje cen neugodno.

KOLIKO STANE ŽIVLJENJE V ITALIJI

O naraščanju življenjskih stroškov v Italiji smo v zadnjem času v »Gospodarski« ​​pogosto poročali. Danes naj navedemo nekaj podatkov o stroških za prehrano, ki jih od meseca meseca navaja Fr. Magri v milanem »Corriere della Sera«. Življenje v Milanu oziroma prehrana ne bo mnogo dražja kot v Trstu, ker je Milan v sredini zelo razvitega knjeztva. Za prehrano posamezne osebe je bilo treba meseca julija v Milanu potrositi 18.404 lir, mesec poprej 18.200 lir. Če postavimo, da so stroški za prehrano pred vojno (leta 1938) znašali v Milanu 100, so znašali v juniju l. 1957 7.360 to je 73,6-krat več kakor pred vojno. Prehrana je bila meseca junija za 1,1% dražja kakor mesec poprej. Meseca maja pa se je podražila za 2,5% v primeri z mesecem aprilom.

Za mesec junij navaja pisec naslednje cene živil: kruh 140 (pozneje se je podražil za 5 lir), riž 170, testenine 200, bela moka 150, koruzna moka 100, maslo 1100, mleko 80, olivno olje 780, mast 400, trdi sir 1050, mehki sir 875, goveje meso 1350, razne vrste rib 780, jajca 30 komad, okajenja mesni izdelki 1330, sadje 10, zelenjava 115, vino liter 140, kis 90 lir liter, paradiznikova meza 250 za kg, sladkor 245 in kava 2800 lir za kg.

Glede življenjskih stroškov v vsej Italiji navajamo naslednje podatke: Če postavimo življenjske stroške v Italiji v letu 1938 na 100, so ti februarja 1957 znašali 63,35, to se pravi, da je življenje (prehrana, obleka, stanovanje itd.) v mesecu februarju letos bilo približno 63-krat dražje kakor pred vojno. Februarja 1956 so bili življenjski stroški za približno 62-krat višji kakor leta 1938 (indeks februarja 1956 6.181).

miero za 1%; tako znaša ta danes 5% ter je dosegla najvišjo raven po letu 1937. Obrestna mera za posojila je bila povišana od 6 na 7%.

S temi ukrepi ni hotela francoska vlada neposredno razvrednotiti franka, toda Angleška narodna banka (Bank of England) in druge svetovne banke so takoj po objavi omenjenih francoskih ukrepov znižale vrednost franka. Tako se je cena angleškega funta v Londonu dvignila od 980 frankov na 1176 ter je pozneje vrednost franka padla še celo na raven 1210 frankov za 1 funt. Nasproti ameriškemu dolarju je frank padel od uradnega tečaja 350 za 1 dolar na 420 francoskih frankov za dolar. Nasproti zahodnonemški marki je veljal doslej naslednji tečaj francoske franka: 100 francoskih frankov je veljalo 120 nemške marke, dva dni po objavi ukrepa francoskega finančnega ministra po so za 100 francoskih frankov plačevali samo 1 nemško marko, kar predstavlja razvrednotenje 162/3%.

Izvozne banke navajajo v poslih sicer stari tečaj franka, vendar dodajajo 20 odst. povišek, kar pomeni v praksi priznanje razvrednotenja franka. Francoska javnost je takoj doimela ukrepe finančnega ministra ter videla v njih dejansko razvrednotenje valute. Cene so pričele takoj skakati. Vlada je morala napovedati vrsto novih ukrepov, da bi zadržala skakanje cen. Ti njeni ukrepi priznavajo uradno skok cen za okoli 10%. Nadaljnje skakanje hoče vlada preprečiti. Pariški radio daje potrošnikom vsak dan navodila, katera živila naj nabavljajo, da se bodo lahko prehranili najceneje.

VZROKI RAZVREDNOTENJA FRANKA

Ze iz poziva, ki ga je vlada naslovila na francoski narod, se da razbrati, kje tiči eden izmed glavnih vzrokov razvrednotenja franka. Vlada poziva Francoce naj ne trošijo čezmerno, to je več, kakor dovoljuje njihova dejanska gospodarska moč.

Francija je v nekaj mesecih potrošila 262 milijonov dolarjev posojila, ki ga je prejela od mednarodnega denarnega sklada preteklo jesen; potrošila je tudi rezerve sklada za ustalitev valute ter je pričela trošiti že rezerve Francoske narodne banke, ki znašajo 294 milijard frankov. Pri vseh državah, ki so včlanjene v Evropsko plačilno zvezo, ima Francija 2 milijardi dolarjev dolga. Kako so nastali vsi ti dolгови? Lanska letina je bila slaba. Vojna v Alžiru požirala milijarde. Poleg tega se zdi, da so Francozi prenaprlo nalagali denar v industrijo, ki se je tako razvila, da zahteva ogromne količine surovin, ki jih je treba uvažati iz tujine ter jih plačevati v devizah. Vse kaže, da proizvaja francoska industrija predrago. Med pogajanjmi za enoten evropski trg so Francozi zahtevali pravico, da ohranijo 15% nagrade za pospeševanje francoskega izvoza. S tem so priznali, da so proizvodni stroški francoske industrije previsoki in da ta potrebuje državno podporo v višini 15%, da lahko konkurira na zunanjih trgih industriji drugih držav.

VZNMIRIENJE V LONDONU ZARADI NEMSEKE GOSP. OKREPITVE

Razvrednotenje francoske franka je povzročilo v angleških gospodarskih krogih precejšnje vznemirjenje. V prvem trenutku so se na Angleškem pričeli širiti glasovi, da utegne razvrednotenje francoske valute vplivati ​​tudi na položaj angleškega funta, češ da bi bilo treba tudi druge evropske valute prilagoditi njihovi dejanski vrednosti. Razširili so se glasovi o možnosti razvrednotenja funta šterlinga. Vse kaže, da so ti glasovi preuranjeni. Kar pa v resnici razburja angleške finančne kroge je vedno močnejši položaj zahodnonemške valute. Nemška industrija proizvaja po angleškem mnenju še vedno razmeroma poceni, ker je delavstvo disciplinirano in ne postavlja pretiranih zahtev po zvišanju plač. Delovna sila se zgradih tudi povsem novo sejmische, in sicer na beograjski obali Save na Senjaku, medtem ko se je pred vojno sejmische raztezalo na zemunski strani ob Savi. Sejmische bo obsegalo veliko po-

lagoditi njihovi dejanski vrednosti. Razširili so se glasovi o možnosti razvrednotenja funta šterlinga. Vse kaže, da so ti glasovi preuranjeni. Kar pa v resnici razburja angleške finančne kroge je vedno močnejši položaj zahodnonemške valute. Nemška industrija proizvaja po angleškem mnenju še vedno razmeroma poceni, ker je delavstvo disciplinirano in ne postavlja pretiranih zahtev po zvišanju plač. Delovna sila se zgradih tudi povsem novo sejmische, in sicer na beograjski obali Save na Senjaku, medtem ko se je pred vojno sejmische raztezalo na zemunski strani ob Savi. Sejmische bo obsegalo veliko po-

FRANCOSKI UKREPOV SE NI MOGOČE PRAVILNO PRESODITI

Iz Londona, Washingtona, Rima in Bonna se oglašajo razni finančni strokovnjaki, ki kritizirajo najnovejše francoske ukrepe in razvrednotenje franka, hkrati pa tudi finančni in gospodarski izvedenci, ki priznavajo francoskemu finančnemu ministru Gaillardu izreden pogum. Bljiznja bodočnost bo pokazala, kdo ima prav. Znani italijanski gospodarstvenik Libero Lenti izraža v listu »Il Corriere della Sera« ​​mnenje, da pomenijo Gaillardovi ukrepi uvedbo sistema različnih valutnih tečajev, ki se ni doslej nikjer obnesel. Prej ali slej bo morala Francija frank razvrednotiti v celoti. Francoske notranje cene so za 25-30% previsoke v primeri s kupno močjo franka; vrednost tujih valut je na francoskem notranjem trgu višja. Pisec je mnenja, da je bil frank premalo razvrednoten, da bi ta ukrep vplival na zboljšanje francoske plačilne bilance.

VZNMIRIENJE ZARADI ZMANJSANJA ZASLUŽKA TUJIH DELAVCEV

V Italiji je razvrednotenje franka zbudilo vznemirjenje iz več razlogov. Italijansko gospodarstvo je tesno povezano s francoskim, ker so trgovinski stiki zelo čvrsti. Ker se je cena lire nasproti franku zvišala za 20%, se bodo s tem italijanski proizvođači, ki jih Francozi uvažajo iz Italije podražili. Samo za nujno potrebne surovine kakor so petrolej, premog, železarski proizvodi, bombaž, volna itd. ostanjejo francoske uvozne cene neizpremenjene. Nagrade (20%), ki jih bo dajala francoska država izvoznikom, bodo precej pocenile francoske blago na zunanjih trgih ter spodbujale izvoz iz Francije v Italijo.

PODRAŽITEV VINA

Napovedana je bila podražitev vina v prodaji na drobno, in sicer za 3 franka pri litru. Vino v steklenicah z 10 stop. alkohola, ki je marca 1956 stalo 73 frankov, bo poslej stalo 85 frankov. Trgovci trdijo, da dosedanje cene niso upoštevale dvigovanja pridelovalnih stroškov.

Prevoznine na pariških taksijih so bile zvišane za 22%, ponočna tarifa pa za 14%.

Prvi beograjski sejem po vojni

"Sejem tehnike in tehničnih pridobitev."

Beograd, 20. avg. V petek, 23. avgusta bodo po vojni prvič odprli beograjski mednarodni sejem, ki ostane odprt do 2. septembra. Sejmu so dali novo ime — »Sejem tehnike in tehničnih pridobitev« ​​ter mu s tem postavili nove naloge; zanj so zgradili tudi povsem novo sejmische, in sicer na beograjski obali Save na Senjaku, medtem ko se je pred vojno sejmische raztezalo na zemunski strani ob Savi. Sejmische bo obsegalo veliko po-

da, ki se zanimajo za jugoslovanske proizvode kakor za kable, električne motorje, električne instalacije, cevi, in- dustrijske instalacije za predelavo kmetijskih pridelkov itd. (Obiskovalci beograjskega tehničnega sejma so deležni 50% popusta na železnih in ladjah po morju in rekah).

ZA OLAJŠANJE STIKOV S POSLOVNIMI KROGI

Uprava beograjskega sejma si je prizadevala, da bi z organizacijo posebne

Pogled na beograjski velesejem. Sejmische se razteza na desnem bregu Save (na Senjaku) in obsega okoli 500.000 kv. metrov. V ozadju se vidi velike stavbe, med temi na skrajnem severu velika tiskarna, ki sodi med največje na Balkanu. Ako primerjamo sejmische lopa s temi velikimi stavbami, vidimo, kako obsežni so prostori na sejmischu. Poleg pravih razstavalnih prostorov in paviljonov so na sejmischu tudi upravni prostori, pošta, poslovni prostori Narodne banke, kopalnice itd. Ob Savi je posebno pristanišče za potnike in poleg tega tudi pristanišče za blagovni promet.

vršno, in sicer okoli 500.000 kv. metrov, ko bo popolnoma dograjeno. Prva etapa izgraditve je bila že izvršena na površini okoli 300.000 kv. metrov. Razstavne površine paviljonov, polodprtih prostorov in odprtga razstavnega prostora znašajo okoli 84.000 kv. metrov. Od tega je okoli 40.000 kv. metrov pokrite površine, 10.000 kv. metrov polpokrite površine in okoli 24.000 kv. metrov na odprtem.

Paviljoni so zgrajeni po povsem sodobnih vidikih, ki predstavljajo drzne tehnične rešitve. Sejmische je bilo nalašč zgrajeno ob Savi, da se omogoči dovažanje in odvažanje razstavnega blaga, zlasti strojev in industrijske opreme, ne samo po železnici, temveč tudi na ladjah. Organizatorji velesejma so računali, da bo že sama lega sejmische v Beogradu, ki leži ob izlivu Save v Donavo pa tudi sicer na tako važnem mednarodnem prometnem križišču, privabil veliko število tujih razstavljalcev. Sredi julija so računali na okoli 700 tujih razstavljalcev, od odprtja velesejma pa se je njihovo število dvignilo že na 850. Število jugoslovanskih podjetij, ki razstavljajo na tem tehničnem velesejmu, je preseglo 1300.

Med tujimi državami je najmočnejše zastopana Zah. Nemčija (okoli 80 podjetij), zanjo Italija (okoli 50 podjetij), dalje Avstrija, Švica, Združene ameriške države, Japonska, Belgija, Nizozemska, Švedska, Danska, Vel. Britanija, Čehoslovaška, Poljska itd. V Beogradu računajo, da bo prišlo na sejem mnogo poslovnih ljudi tudi z Bljznega vzhoda.

službe olajšala stike med razstavljalci in predstavniki poslovnega sveta sploh. V ta namen so določeni posebni prostori, kjer se bodo sestajali poslovni ljudje in kjer jim bodo na razpolago prevajalci, strojeviske in drugo pomožno osebje. Določeni so bili predstavniki tudi iz najvažnejših gospodarskih ustanov, n. pr. Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino, Jugoslovanske investicijske banke, Narodne banke, Zvezne zunanje trgovinske zbornice in Komiteja za zunanjo trgovino, ki bodo po svojih mo-

Ing. arh. Olga Divac, ravnateljica beograjskega velesejma.

čeh pripomogli k uspostavljanju poslovnih stikov na sejmu.

ZANIMANJE JUGOSLOVANSKIH PODJETIJ ZA TUJE PROIZVODE

Jugoslovanska podjetja se zlasti zanimajo za elektroindustrijo, strojegradnjo, kovinsko predelovalno, dejavnost, dalje za industrijske motorje in motore na vozila. Med tujimi razstavljalci so svetovno znana podjetja, ki proizvajajo industrijsko opremo pa tudi proizvode za široko potrošnjo, in to iz Zah. Nemčije, Anglije, Italije itd. Med italijanskimi tovararni razstavljata tudi »Fiat« ​​in »Alfa Romeo«.

Med jugoslovanskimi razstavljalci naj omenimo: Litostroj iz Ljubljane, Elektrokovino iz Maribora, Tomos iz Kopra, nadalje Prvomajsko, Rade Končarja, Djuro Djakovica, Železnik itd.

Med raznimi tehničnimi izumi vzbujajo pozornost razne najodbolnejše izpopolnitve na pisalnih in računskih strojih. Gre za proizvode svetovno znanih tovarn.

ZANIMANJE ITALIJANSKIH PODJETIJ ZA BEOGRAJSKI SEJEM

Zanimanje italijanskih podjetij za jugoslovanski trg raste iz dneva v dan. Trgovinski stiki med obema državama so že tako živahni; zaradi zadnjih rimskih sporazumov predvidevajo se povečanje medsebojne izmenjave za okoli 2 milijardi lir. Toda zanimanje italijanskih podjetij za jugoslovanski trg je zlasti naraslo od trenutka, ko je Jugoslavija s carinskimi olajšavami omogočila uvoz potrošnega blaga v veliko večji meri. Ne gre samo za motorna vozila vseh vrst, temveč tudi za razne gospodinske potrebščine, električne kuhinjske naprave kakor kuhalnike, hladilnike pa tudi za številne splošno. To zanimanje italijanskih podjetij za jugoslovanski trg je prišlo do izraza tudi na beograjskem sejmu. Tudi nekateri tržaški zastopniki so organizirali udeležbo italijanskih podjetij na beograjskem sejmu.

Promet v Benetkah in Trstu

V mesecu juniju je blagovni promet skozi benesko pristanišče dosegel 182.000 ton in je tako presegel promet v juniju 1956 za 72.000 ton; za okoli 12.000 ton pa je bil višji kot promet v mesecu maju. Od tega je odpadlo na vkrcano blago 52.000 ton, izkrcano pa 130.000 ton. Zanimivo je, da je meseca junija prispelo v Benetke 8 ruskih ladij, in sicer ladij petrolej, ki so izkrcale surovi petrolej, in drugih tovornih ladij, ki so vkrcale sladkor. Po navadi je v benesko luko skozi vse leto prispelo največ 10 ruskih ladij.

Ce primerjamo te podatke s prometom v tržaški luki, opazimo takoj, da naša luka nazaduje v primeri z benesko. Podatki za prvo polletje 1957 kažejo, da smo v primeri z letom 1956 od januarja do junija napredovali prav za malenkost. Celoten pomorski promet je v prvem polletju 1957 dosegel 2.572.604 ton, lanske leto pa v istem času 2.530.969 ton. Napredovali smo torej za okoli 40.000 ton, medtem ko je promet v istem razdobju od leta 1955 do 1956 napredoval za 136.601 ton.

Zadnje mesece nazaduje promet v tržaškem pristanišču. Tako so v tržaški luki junija meseca izkrcali 338.451 ton blaga (junija 1956 370.522); vkrcaneje je bilo junija 1957 96.450 ton blaga (junija 1956 — 99.640 ton). Polozaj meseca maja; izkrcano blago 349.351 ton (406.1024 leta 1956), vkrcano blago 100.041 ton (84.837 ton leta 1956).

SPRETNNA TURISTIČNA PROPAGANDA

Tržačan in Tržačanka na pevskem natečaju v Cattolichi

Avtonomno turistično podjetje (Azienda autonoma di soggiorno) v Cattolichi (na zahodni obali Jadranskega morja) organizira vsako leto natečaj za pevce lahke glasbe. Udeležiti se ga lahko vsakdo proti predložitvi enega tisočaka in seveda naslovov pesmi, ki jih namerava zapeti. Podjetje objavi zadevni oglas v vseh pomembnejših italijanskih listih. Ta vsebuje na kratko navodila, po katerih se morajo ravnati udeleženci natečaja, obširneje pa obvešča o nagradah, ki jih bo prejelo 5 izbranih pevcev in ki skupno dosežejo 250.000 lir.

Oglas je letos privabil veliko število pevcev iz vse Italije, med njimi tudi enega Slovenca in eno Slovenko s Tržaškega. Prijavilo se je kar 900 pevcev. Prve skušnje so se začele že 24. junija so trajale dober mesec. Eden izmed slovenskih udeležencev tega natečaja nam je na kratko popisal svoje vtise s potovanja v Cattolico in o samem tekmovalstvu pevcev.

O samem potovanju — tako piše — ne bi imel kaj posebnega povedati. Krati ob Padove čez Bolgono do Cattolice so tako enolični in nezanimivi, da je za potnika morda boljše, da jih prepiše, ako more spati v vlak. Sicer opazim velike površine žitnih polj, ob katerih se vrstijo večje naselbine. Takoj opa-

ziš, da so te kmečke hiše po večini zelo stare in potrebne popravil. Sodeč po zunanosti teh hiš prideš do zaključka, da polovinarji, ki obdelujejo ta polja, premalo zaslužijo.

Od Riminija naprej, kjer se železnica prebije do morja, pa takoj opaziš veliko razliko. Kaj vse naredi turizem! Od Riminija se vleče ob obali 19 km dolg pas samih hotelov, penzionov in hišic, ki jih domačini oddajajo v sezoni turistom. Nove sodobne hišice rastejo tu kot gobe po dežju poleg starih kmečkih, v katere se preselijo domačini, ko oddajo novozgrajene hišice.

Čim izstopiš iz vlaka v Cattolichi te obdajo posredniki in posrednice, ki ti ponujajo prenočišče. Ena izmed teh me je odpeljala v središče mesteca, kjer je vse novo: razkošno opremljene trgovine, luksuzni javni lokali in velike kinodvorane. V novo zgrajenem penzionu sem našel sicer majhno, a prikupno sobo.

Sezona se je že pričela. Po hotelih in ulicah opaziš zlasti veliko Nemcev. Vse kaže, da so ti življenje prične šele početi. Iz avtomobila te po zvočniku valjajo na razne zabave in v nočne lokale. Sploh je vso noč tak nemir, da prav težko zaspiš.

Tekmovanje pevcev se je pričelo s precejšnjo zamudo. Ze prvi dan je na-

stopilo okoli 60 tekmovalcev za finale. Ziri, ki sodi pevce, obstojiz predstavnikov italijanskega radia, tiska in več glasbenikov. Po kakovosti glasov so si bili tekmeči precej enaki, po podajanju pa popolnoma. Vsi so svoje petje spreminjali in podpirali s krepičimi gestami, kakor da bi se brez rok in gestikuliranja sploh ne dalo peti. Prvi in naslednji dan je imel pečat izrazito italijanskega načina petja, tako da so bili le redki, ki so zastopali druge smeri petja jazz. Zdi se mi, da bo tudi žirija bolj naklonjena prvim (Izide sporoči žirija tekmovalcem šele nekaj dni pred 28. julijem, ko je zadnja tekma med desetimi izbranimi pevci).

Govoril sem z nekim italijanskim udeležencem, ki je že drugič prišel na to tekmovalenje. On je pripisal svoj neuspeh pomanjkanju močnih prijateljev in dobrih zvez, sicer bi se bil že prerinil naprej. Koliko je resnice na tem, seveda ne morem reči. Lahko pa zaupam, da so ti pevski natečaji v Cattolichi izvrstna reklama za ta turistični kraj. Pomislite samo, da je bilo letos kar 900 udeležencev in da vsak izmed njih plača organizatorjem po en tisočak. Tako znesejo že ti prispevki okoli milijon lir. Udeleženci morajo poleg tega seveda v Cattolichi prenočiti in kaj pojesti.

Beograjski velesejem je bil zgrajen po zamisli ing. Milorada Pantovića ter konstruktorja in statika ing. Milana Kostića in ing. Branka Željaja; tem je pomagalo 300 inženirjev in tehnikov. Ing. Branko Željaj je zasnoval največjo kupolo iz prednapetega betona nad prvo lopo, ki ima 106 m razpetine. Na naši sliki ing. Milorad Pantović.

maenjenje Zares življenjsko vprašanje

Včasih si časnikiarji pomagajo iz zadrege, ko jim je treba poudariti izredno pomen kakšnega vprašanja za naše ljudstvo, s tem, da zapišejo, da je to vprašanje življenjsko. Glede vprašanja naravnega prirastka našega ljudstva, vprašanja padanja ali naraščanja rojstev in smrti pa lahko upravičeno trdimo, da je res življenjsko. Katero drugo vprašanje bi bilo bolj življenjsko kakor vprašanje novih življenj in smrti v našem narodu?

Pravzaprav smo se danes hoteli dotakniti drugega vprašanja, ki je sicer tesno povezano s tem: vprašanja mešanega poroka med Slovenci in Italijani na Tržaškem, Gorškem in Benetškem. Pred več meseci je gorški »Kotoliški« ​​glaslo opozorilo slovenskega dekleta, naj ostanejo zvesta svojemu rodu, svojim materam in očetom, pozneje je tržaška »Mladinka« ​​odgovorila neki svoji bralki, kateri so se ob srečanju s fantom italijanske narodnosti porodili določeni moralni in rodoljubni pomisleki.

Oglašamo se še mi, ker mislimo, da ne sme ostati samo pri časnikiških opozorilih. To vprašanje je tako resno, da se ga morejo lotiti naše prospektne in tudi politične organizacije. Pogledimo pogumno resnici v obraz. Nas rod v obnem krajih na Tržaškem in Benetškem. Okoliški glaslo opozorilo slovenskega dekleta, naj ostanejo zvesta svojemu rodu, svojim materam in očetom, pozneje je tržaška »Mladinka« ​​odgovorila neki svoji bralki, kateri so se ob srečanju s fantom italijanske narodnosti porodili določeni moralni in rodoljubni pomisleki.

Oglašamo se še mi, ker mislimo, da ne sme ostati samo pri časnikiških opozorilih. To vprašanje je tako resno, da se ga morejo lotiti naše prospektne in tudi politične organizacije. Pogledimo pogumno resnici v obraz. Nas rod v obnem krajih na Tržaškem in Benetškem. Okoliški glaslo opozorilo slovenskega dekleta, naj ostanejo zvesta svojemu rodu, svojim materam in očetom, pozneje je tržaška »Mladinka« ​​odgovorila neki svoji bralki, kateri so se ob srečanju s fantom italijanske narodnosti porodili določeni moralni in rodoljubni pomisleki.

Oglašamo se še mi, ker mislimo, da ne sme ostati samo pri časnikiških opozorilih. To vprašanje je tako resno, da se ga morejo lotiti naše prospektne in tudi politične organizacije. Pogledimo pogumno resnici v obraz. Nas rod v obnem krajih na Tržaškem in Benetškem. Okoliški glaslo opozorilo slovenskega dekleta, naj ostanejo zvesta svojemu rodu, svojim materam in očetom, pozneje je tržaška »Mladinka« ​​odgovorila neki svoji bralki, kateri so se ob srečanju s fantom italijanske narodnosti porodili določeni moralni in rodoljubni pomisleki.

Iz življenja

NERAZUMEVANJE
Mlada žena pripoveduje svoji prijateljici: »Že tri mesece se tožim možu, da me zebe. Dejal mi je, da bo me presenetil. In res me je.«
»Ti je morda kupil krznen plašč?«
»Dve vreči premogla.«

V SOLI
»Kakšna razlika je med strelo in navadnim električnim tokom?«, je vprašal učitelj učenca.
»Gospod, je odgovoril učenec, »strela je brezplačna.«

Jugošped

SPEDIZIONIERE UFFICIALE DELLA FIERA DI BELGRADO

BELGRADO Telefono 27-811 - Telex 011-36

Affidateci la spedizione delle Vostre merci per FIERE ED ESPOSIZIONI

usufruite dei nostri servizi presso tutte le Fiere!

La nostra pratica in materia e la lunga esperienza in operazioni di spedizione di merci da e verso Fiere ed Esposizioni in Jugoslavia ed all'estero sono la migliore garanzia che rimarrete sempre soddisfatti dei nostri servizi.

Usufruite dei servizi offerti dalla JUGOSPED per spedizioni su scala internazionale, sia via terra che via mare. La JUGOSPED ha proprie filiali in tutti i centri commerciali più importanti nella RFPJ ed all'estero!

10 LET „GOSPODARSTVA“

Dne 28. avgusta poteče deset let, odkar je izšla prva številka »Gospodarstva«. Obletnici posvetimo pozneje posebno številko; že danes računamo, da nas bodo gospodarski krogi ob tej priložnosti podprli z oglašitvijo ali kakor koli ter tako omogočili primerno proslavo tega dogodka.

Današnje številko smo posvetili beograjskemu velesejnu; zaradi obilnosti gradiva smo išli z zamudo. Prihodnja številka izide redno 6. septembra, naslednja pa bo posvečena zagrebškemu velesejnu.

Uredništvo »Gospodarstva«

DE GASPERI JE BIL PRIPRAVLJEN ODSTOPITI JUŽNO TIROLSKO

Dunajski katoliški tisk »Der Volksbote« (17. avg.) poroča, da je De Gasperi 18. julija 1954, mesec dni pred svojo smrtjo, v svojem zasebnem stanovanju v Rimu sprejel nemškega duhovnika iz Južnega Tirolskega. Ko sta govorila o De Gasperijevem delu za združeno Evropo, mu je nemški duhovnik dejal, da bi De Gasperi izvršil veliko delo za Evropo in pomiritev, ako bi pripomogel k odstopitvi Južnega Tirolskega od Italije in priključitvi k Avstriji. Ko je De Gasperi pripomnil, da bi takšen poskus naletel na velike notranje težave v Italiji — mislil je na odpor ital. nacionalistov — ga je duhovnik opozoril na papežev besede, da morajo krščanski državniiki tudi nekaj tvegati, ko gre za vprašanje združitve in pomiritve narodov. De Gasperi je nemškega duhovnika nato zaprosil, naj mu pismeno poda svojo zamisel, kako bi se dal ta načrt izvesti, da bi se vanj med počitnicami bolj poglobil. Teden nato sta se zopet videla. De Gasperi je nemškemu duhovniku dejal, da pojde na odhodi v Valsugano in da bosta o tem vprašanju zopet razpravljala, ko se vrne; dodal je še: »Videli boste, jaz bom to izvršil.« De Gasperi je umrl med odhodom v Valsugano 19. avgusta. »Der Volksbote« pripominja, da je pripravljen v primeru potrebe navesti tudi ime nemškega duhovnika, ki se je sestal z De Gasperijem in ki je listu izročil posebno poročilo o teh srečanjih.

De Gasperijeva vdova je zanikala, da bi bil njen pokojni soprog kdaj sprejel v svojem stanovanju pred odhodom v Valsugano.

OB TRETJI OBLETNICI SMRTI DE GASPERIJA, bivšega predsednika italijanske vlade in voditelja krščanske demokracije, ugotavlja rimski časopis »Esteri«, da bodo šele prihodnje parlamentarne volitve pokazale, ali se bo dala obnoviti zveza (koalicija) med krščansko demokracijo in sredinskimi strankami (liberalci, socialnimi demokrati in republikanci). Po politični zamisli De Gasperija naj bi prav koalicija teh strank tvorila podlago za trajno vladanje v Italiji. Danes je na vladi izključno krščansko demokratska stranka. Med njo in omenjenimi manjšimi strankami se je vnela ostro polemika, ker hoče krščanska demokracija utrditi svojo oblast in zmago na volitvah na račun manjših strank. Nekateri domne-

MEDNARODNI POMEN LJUBLJANSKEGA VINSKEGA SEJMA Zasedanje Mednarodnega urada za vino v Ljubljani

Ljubljana, 19. avg. O pomenu letošnjega mednarodnega vinskega sejma v Ljubljani (od 4.15. septembra) je predsednik pripravljalnega odbora za organizacijo sejma g. Josip Levanič dal predstavniku ljubljanskega radia podrobnejša pojasnila, iz katerih posnemamo za naše bralce glavne misli.

Letošnji mednarodni vinski sejem v Ljubljani je tretji po vrsti. Prve mednarodne vinske razstave v Ljubljani leta 1954 se je že udeležilo 7 držav, na II. mednarodni razstavi, za katero se je prijavilo 14 držav, so že razstavili 450 vzorcev raznih vin. Kljub močni svetovni konkurenci so tedaj jugoslovanska vina prejela 24 zlatih, 163 srebrnih in 32 bronastih medalj; tuja vina so izvojevala 24 zlatih, 84 srebrnih in 15 bronastih medalj.

Ljubljanski vinski sejem ima namen, da tuje države spoznajo kakovost jugoslovanskega vina, a tudi da se jugoslovanski strokovnjaki seznajajo s kakovostjo tujih vin. Tretji vinski sejem ima še posebej strokovno vzgojni pomen za jugoslovanske vinarje in kletarje. Z zunanjih svetov bo seznanil jugoslovanska vina, ki so mu bila do osvoboditve popolnoma neznana.

VEDNO VEČJE ZANIMANJE TUJIH DRŽAV

Na prvo mednarodno vinsko razstavo je bilo težko privabiti tuje razstavljalce, ker se takšni sejmi po svetu prirejajo precej redko. Za drugo razstavo je bilo zanimanje tuje že večje. O njej je mnogo pisalo svetovno časopisje ter se pohvalno izrazilo o njeni organizaciji in kakovosti jugoslovanskih vin. Za sedanji III. mednarodni sejem vin se je prijavilo mnogo tujih razstavljalcev, ne da bi jih bilo treba vabiti posebej. Do srede avgusta se je za sejem prijavilo že 20 držav s 143 vzorci vin; Jugoslovanci so poleg tega prijavi- li še 254 vzorcev domačih vin.

Ker bo v Ljubljani v istem času 37. zasedanje Mednarodnega urada za vino

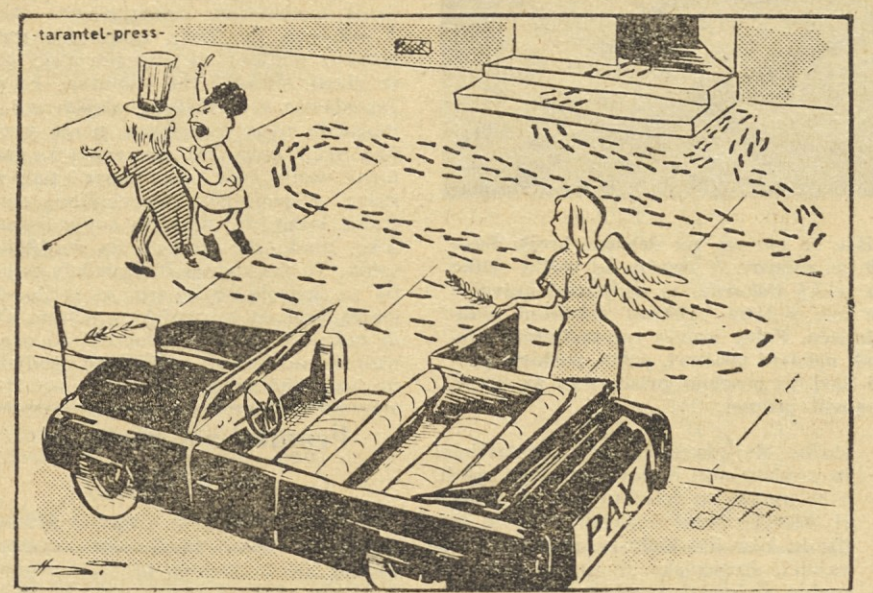
(sedež v Parizu), se bodo v Ljubljani letos zbrali svetovni strokovnjaki za vino iz vseh petih delov sveta. Ta okolnost daje letošnjemu ljubljanskemu seju- mu še poseben pomen. Razstavljena vina bo ocenjevala od 28. avgusta do 2. septembra posebna mednarodna komisija, v kateri bodo predstavniki Anglije, Francije, Belgije, Nemčije, Avstrije, Italije, Romunije, Združenih ameriških držav in Jugoslavije.

Med sejmom bo več poučnih izletov v vinorodne kraje Slovenije, ki jih pripravlja organizacijski odbor. Na teh izletih bodo udeleženci lahko videli najlepša vinogradišča država in zadržani na posestvu, kleti in druge znamenitosti.

IZVOZ JUGOSLOVANSKEGA CEMENTA V ZSSR

Največja jugoslovanska cementarna »Dalmacija-cementa« je zaključila z nekimi sovjetskim podjetjem pogodbo za dobavo 90.000 ton cementa. Podjetje »Jugoinspekt« (Beograd) bo po svoji podružnici v Splitu nadziralo izvedbo tega naročila. Z ladjo »Demerhan« so že odpeljali iz pristanišča Vranje prvih 7.000 ton cementa v Sovjetsko zvezo. Podjetje »Dalmacija-cementa« združuje štiri glavne jugoslovanske cementarne, ki proizvajajo na leto 600.000 ton cementa. Pogodbe za dobavo cementa je »Dalmacija-cementa« sklenila tudi z Združenimi ameriškim državami in Indijo.

LITOSTROJ GRADI DVIGALA ZA INDIO. Znan ljubljanska tovarna strojev bo dobavila za hidrocentralo Urtapur v Indiji dvigalo z zmogljivostjo 150 ton. Litostroj je zmagal na natečaju za to dobavo proti 15 drugim podjetjem iz Zahodne Nemčije, Avstrije, Japonske in Indije. V Litostroju je gradilo dvigalo z zmogljivostjo 225 ton za električno centralo Panchet Hill v Indiji. Obe dvigala bosta stali nad 1 milijon dolarjev. Litostroj je prejel velika naročila tudi iz Egipta.

Angel miru si zamen prizadeva, da bi predstavnika Združenih ameriških držav in Sovjetske zveze, ki se pogajata mesece in mesece na razorožitveni konferenci v Londonu, zvalil v avtomobil »miru«.

Velika udeležba na novosadskem kmetijskem sejmu

Dne 24. tega meseca so v Novem Sadu odprli letošnji kmetijski mednarodni sejem. Odprt ostane do 1. septembra. Novosadski sejem je prva leta zlasti zasloveli po svojih velikih živinskih razstavah in razstavi kmetijskih pridelkov. Pozneje se je čedalje izpopolnjeval in zlasti razširil razstave kmetijskega orodja in kmetijskih strojev. Novosadski sejem je kmalu zbudil veliko zanimanje v tujini. Tako razstavlja letos že 162 tujih podjetij. Živinska razstava, s katero je združen velesejem, ne daje samo pregleda napredka živinoreje v Jugoslaviji, temveč omogoča, da si jugoslovanski živinorejci ogledajo, kako je živinoreja napredovala v tujih državah in kaj bi se lahko naučili od napredka v tujini. Na teh razstavah ima seveda prednost plemenska živina, ker je dobro plemu prvi pogoj za napredek živinoreje. Na razstavi je letos 540 glav plemenske živine, od tega kar 120 iz tujine; nadalje več sto plemenskih svinj, 70 konj, na stotine ovac mnogo perutnine itd. Statistični podatki in grafiki prikazujejo napredek jugoslovanskega kmetijstva, hkrati so prikazane tudi proizvodne možnosti.

Po končnih podatkih se je sejma udeležilo 2.074 razstavljalcev iz Jugoslavije, Zah. Nemčije, Italije, Madžarske, Nizozemske, Avstrije, Češkoslovaške, Romunije, Bolgarije, Sovjetske zveze, Francije, Poljske, Švedske, Vel. Brita-

Pomočstvo

PROMET V JUGOSLOVANSKIH PRISTANIŠČIH

V prvih petih mesecih letošnjega leta je dosegel blagovni promet v jugoslovanskih pristaniščih 3,6 milijona ton. Promet se je približno enako razvijal od meseca do meseca ter je bil na mnogo višji ravni kakor lansko leto. Naraslo je zlasti izkrcanje uvoženega blaga, ki je doseglo 1,7 milijona ton. Kabotažni promet je dosegel 827.000 t, mednarodni tranzit pa 373.000 ton.

Največji promet je bil s premogom (860.000 ton). Največ premoga (70%) je bilo uvoženo, ostali del je odpadel na kabotažo, tranzit in le malo na izvoz. Drugo mesto v prometu je zavzelo žito (670.000 ton), nadalje rudnine (390 tisoč), cement (290.000), nafta (220.000), gradbeni material (115.000), les in drva 137.000 itd. Največji del prometa je odpadel na Reko, skozi katero je šlo v petih mesecih tega leta 1,7 milijona ton raznega blaga; 495.000 ton prometa je prevzel Split, ki je po svojem pomenu drugo jugoslovansko pristanišče.

NEMŠKE LADJEDELNICE IMAJO DELA ZA 5 LET. »Germanischer Lloyd« je objavil, da je bilo 1. julija v nemških ladjedelnih v naročilu 9.073.000 ton ladjevja proti 5.182.000 v istem mesecu leta 1956. Ta naročila bodo popolnoma zaposlila nemške ladjedelnice za 5 do 6 let. Na drugi strani se Nemci bojijo, da ne bi bila naročila preklicana zaradi pade prevoznin.

V velikih ladjedelnih v Schleswig-Holsteinu je bilo število naročil v prvem tromesečju 1957 najvišje, medtem ko so naročila v drugem tromesečju

nije. Danske in Vzhodne Nemčije. Razstavni prostor so razširili na približno 50.000 kv. metrov. Domači razstavljalci so zgradili 7 novih paviljonov. Zahodna Nemčija je zgradila svoj stalni paviljon,časne paviljone pa imajo Italija, Poljska, Madžarska in Bolgarija. Pri tekmovalstvu za najboljši pridelek pšenice bo zmagovalac prejel kot nagrado avtomobil »Zastava« (Fiat) 1400.

A. Donaggio TRIESTE

Ustanovljena leta 1912

IMPORT - EXPORT

Zaloga blaga za ženske

in moške obleke

in podloge

TRST - RIVA TRE NOVEMBRE 9
TEL. 24-863

TELEGRAMI: DONAGGIO
CHIESAGRECI
TRIESTE

Vozni red avtobusov za Jugoslavijo

Proga: Trst - Postojna - Ljubljana
Od 1. maja do 30. septembra dnevno.
Od 1. oktobra do 30. aprila vsako sredo, soboto in nedeljo.

Odhod: iz TRSTA ob 18.00
Odhod: iz LJUBLJANE ob 6.30

(SAP - Ljubljana)
Od 1. maja do 30. septembra dnevno.
Od 1. oktobra do 30. aprila vsak torek, četrtek in nedeljo.

Odhod: iz TRSTA ob 7.30
Odhod: iz LJUBLJANE ob 16.20 (SAT)

Proga: Ljubljana - Postojna - Gorica
Vsako soboto do 15. junija.

Odhod: iz LJUBLJANE ob 6.30
Odhod: iz GORICE ob 13.50 (SAP)

Vsak četrtek.
Odhod: iz LJUBLJANE ob 17.00
Odhod: iz GORICE ob 7.00 (RIBI)

Proga: Trst - Opatija - Reka
Vsak dan.

Odhod: iz TRSTA ob 7.15 in 16.00
Odhod: iz REKE ob 7.15 in 16.00
(AUTOTRANS)

Proga: Trst - Herpelje - Kozina
Vsako sredo in soboto.

Odhod: iz TRSTA ob 7.00
Odhod: iz KOZINE ob 9.00
(AUTOVIE CARSCICHE)

S. A. T.

AVTOBUSNA PROGA
TRST - LJUBLJANA

Obratuje ob torkih, četrkih in nedeljah

Odhod	TRST	Prihod
7.30		19.20
8.35	SEŽANA	18.15
8.50	SENOZECE	18.00
9.25	POSTOJNA	17.25
10.30	LJUBLJANA	16.20

Prevažajo se samo potniki, ki potujejo preko meje. Dnevna proga od 1. maja do 30. septembra 1957. Nadaljevanje do Bleda od 16. junija do 15. septembra.

»AUTOVIE CARSCICHE« — TRST
AVTOBUSNA PROGA

TRST — HERPELJE KOZINA

7.00 odhod TRST prihod 10.45
8.15 prih. HERPELJE KOZINA odh. 9.00

Vozi vsako sredo in soboto.

Proga: Trst — Opčine — Sežana
V veljavi od 7. aprila 1957

Odhod iz Trsta vsak petek in vsako soboto ob 7. in 15.30 (SAT/SARA)

— vsak ponedeljek in vsako nedeljo ob 9.30 in ob 19. urli. (SLAVNIK)

Odhod iz Sežane vsak petek in soboto ob 9.30 in 18.30 (SAT/SARA)

— vsak ponedeljek in vsako nedeljo ob 14.30 (SLAVNIK)

PROGA TRST — FERNECE

Odhodi s Trga Libertà

Ob delavnikih: ob 7.30, 10.15, 13.10, 15, 18.55.

Ob praznikih: ob 7.25, 8.30, 10.11, 12.30, 13.10, 13.50, 14.30, 15.15, 15.30, 16, 16.30, 17, 17.30, 18, 18.30, 19, 19.45, 20.30, 22.30.

Odhodi s Ferneč

Ob delavnikih: ob 8.20, 10.50, 14.05, 15.40, 18.55.

Ob praznikih: ob 8, 9.10, 10.50, 11.40, 13.20, 14, 14.20, 15.15, 15.30, 15.50, 16.20, 16.50, 17.35, 18, 18.50, 19.20, 19.50, 20.20, 20.50, 21.45, 23.10.

URARNA IN ZLATARNA

Mikolj Karel - TRST

Campo S. Giacomo 3 - tel. 95-881

Ure najboljših znamk, velika izbira zlatih okrasov za vse prilike

„VISTA“

TRST, Ul. Carducci 15, tel. 29-656
Bogata izbira naočnikov, daljnogledov, šestil, računal in potrebnih za višje šole, toplomerov in fotografskega materiala.

GOSTILNA

FURLAN

REPENTABOR

DOMAČA KUHINJA IN PRISTNA VINA — CENE UGOJNE!

Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

frižideri Ignis štednjaci

vajo, da ni več potrebna zveza med krščansko demokracijo in majhnimi strankami, ker ni pritisk Togliattijevih komunistov in Nemcijskih socialistov več tako močan. Mnogi tudi pričakujejo, da bo mogoče Nemnija pridobiti za sodelovanje v bodoči vladi po volitvah, čeprav ne bi v njej sodelovali komunisti.

MEDNARODNA NAPETOST ZARADI SIRIJE

Cez Sirijo vodijo na morje naftovodi iz Iraka in Saudove Arabije. Petrolej je izredne važnosti tudi za industrijo zahodnih držav. Prav v tej deželi se je v zadnjem času izvršil važen notranji preobrat, ker je po zatrditvi ameriških listov prišla vojska v roke sovjetske politike. Šef generalnega štaba je postal gen. Afif Bizri. Predsednik vlade Sukri el Kuvalti naj bi bil povsem pod vplivom vojske. Ta preobrat je vznemiril zlasti Američane, ki hočejo po umiku Angležev in Francozev zagotoviti zahodnim državam vpliv na Bliznjem in Srednjem vzhodu. Sirski obtožujejo ameriško poslanstvo v Damasku, da je skušalo zaneti upor proti sedanji vladi. Poslanstvo so Sirci zastražili kljub ameriškim protestom. Nekateri ameriški politiki so svetovalci vladi naj nastopi odločno in naj da svoji VI. mornarici na Sredozemlju ukaz, da odplove proti Siriji. Sirija je spor predložila Organizaciji združenih narodov. Predsednik Eisenhower se je posvetoval z vrhovnim obrambnim svetom, kaj naj storijo. Sirci so izjavili, da bi posredovanje Američanov pomenilo začetek tretje svetovne vojne. Predsednik sirske vlade se je dolgo posvetoval z Naserjem v Aleksandriji; z druge strani se Jordan, Turčija in Irak posvetojujejo kot pripadniki nasprotnega tabora. Ko je bil jordanski kralj Husein v nevarnosti, je ameriška mornarica nastopila proti upornikom, ki so ga hoteli vreči; vendar danes ni verjetno, da bi Američani s silo nastopili proti sirske vladi. Ameriški listi trdijo, da bo Sovjetska zveza oborožila Sirijo.

SPOR ZARADI PREDSEDNIŠKE OBLASTI

Vse kaže, da je sedanji predsednik Italijanske republike G. Gronchi premočna osebnost, da bi se zadovoljil z zgolj predstavniško vlogo v državi in da bi politiko prepustil sami vladi. Takšna naj bi bila vloga predsednika republike po mnenju nekaterih konservativnih politikov. Med te sodi tudi senator don Sturzo, ustanovitelj italijanske ljudske stranke (danasnje krščanske demokracije). Predsednik Gronchi se s takšno razlago italijanske

Mednarodna trgovina

UVOZNE IN IZVOZNE DOLOČBE

V zadnji številki smo poročali o sprostitvi uvoza z dolarskega področja ter o novih določbah za uvoz in izvoz in opozorili, da se te določbe ne skladajo po vsem s februarjsko razporeditvijo držav v posamezna področja. Medtem je v rimskem Uradnem listu z dne 19. julija izšel min. odlok z dne 15. julija, ki je razveljavil februarjsko razporeditev in jo vskladal s spremembami, o katerih smo poročali.

NOV SPORAZUM MED ITALIJO IN DANSKO

Trgovinska izmenjava z Dansko sloni na načelu liberalizacije (sprostitve) uvoza po priporočilih Organizacije za gospodarsko sodelovanje OEEC. Te dni je bil med obema državama sklenjen nov trgovinski sporazum, s katerim sta bila spremenjena kontingentna spiska blaga, ki ni sproščeno. Nesproščeno je po novem seznamu edinole uvoz konserveranega mleka iz Danske v Italijo; za izvoz iz Danske je določen kontingent v višini 200.000 danskih kron. Kontingentni spisek italijanskega blaga, namenjenega na Dansko, pa obsega kakih 50 postavk.

NOVA TABELA EXPORT

V skladu s spremembami, o katerih smo poročali že v zadnji številki, je ministrstvo za zunanjo trgovino izdalo z okrožnico št. I/70261/A-22 z dne 22. julija novo tabelo Export z določbami o izvozu ter spiskom blaga, katerega izvoz je podvržen posebnemu ministrskemu dovoljenju (izvozni licenci).

ZIVO SREBRO NA LONDONSKEM TRGU

Na londonskem trgu je na zalogi malo mehškega živega srebra, vendar pa dovolj za zadovoljitev trenutnega povpraševanja, ki je v tem času

ustave ne strinja, temveč je prepričan, da ima predsednik pravico in dolžnost posredovati v javno življenje, kadar misli, da je potrebno. G. Gronchi ima jasne in sodobne poglede na notranji in zunanji politični vprašanja — tako tudi na politiko nasproti narodnostnim skupinam. Zato smo prepričani, da je njegovo neposredno poseganje v javno življenje samo v korist italijanske države. V zadnjem času je predsednik dal zopet dve politični izjavi (v Ischiji in listu »La Nazione«), ki sta razgalili italijansko javno mnenje in vnovič vneli politiko o vlogi predsednika republike v javnem življenju.

pičlo. Nove količine živega srebra naj bi bile na poti v Anglijo. Cena živega srebra na tem trgu je 85-87 funtov sterlingov za steklenico.

ITALIJANSKA MODA V SOVJETSKIH ZVEZAH. Septembra meseca bo 10 znanih italijanskih modnih hiš privedlo v Moskvi, Leningradu in Kijevu modne revije italijanske oblačilne stroke. Ruski potrošniki naj bi se seznanili z najnovejšimi italijanskimi modnimi ustvaritvami.

Jugoslavija - Italija

ITALIJA NUDI:

Svetiljke plinske za ribarenje:

FRATELLI DE PALMA - Napoli, Via del Trivio.

Mozaični od stakla:

SARMA - Via Vittorio Veneto 96.

Igrarke:

EDMONDO GALLETTI - Bologna, Viale Vicinini 24.

Dvokolice, sportski artikli:

RAFFAELE GIORDANI - Bologna, V. Niccolò dell'Arca 52.

Igrarke limene:

AGOSTINO MARCHESINI - Bologna, Via Fresinago 21.

Aparati kućanski električni:

FABB. ELETTROTECNICHE RIUNITI SpA - Milano, Via Canava 12.

Brave svih vrsta:

SAFE - Torino, Via Pesaro 17.

Aparati za zaštitu usjeva od ptica i divljih životinja:

LUIGI PROVANA - Roma, Corso Trieste 199.

Strojari i oprema za poljoprivredu, sje-

menje:

»INTERCOOP« - Bologna, Via Oberdan 24.

Strojari gradjevni i cestogradjevni:

Ing. C. COMENICHETTI - SIMESA - Milano, Via Capocelatro 10.

Artikli od papira - traži zastupnika:

FABB. PRODOTTI LONGO - Bologna, Via dei Gandolfi 12.

Posudje stolno, kovinski servisi za čaj, kavu i dr.:

ALESSI FRATELLI SpA - Omegna.

IVAN PLAHUTA

MEHANIČNA DELAVNICA ZA MOTORNA

KOLESA - PREDSTAVNIŠTVO ZNAMK

BENELLI, NSU, LAYERDA

GORICA - Ul. Duca d'Aosta 7 - Tel. 27.41

Eliza Čuk

Gorica, trg Cavour, 9

Telefon 35-36

Kolesa, motorna kolesa,

vestnik

SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Plačila med Italijo in Jugoslavijo na novi osnovi

Italijanski devizni urad (U.C.I.) je objavil vrsto določb, ki se nanašajo na plačilni dogovor, ki je bil podpisan 3. avgusta med zastopniki italijanske in jugoslovanske vlade v Rimu. Po tem dogovoru se bodo plačila med obema državama vršila redno in v italijanskih lirah, po znanjih računih z mnogostanskimi liranami. Ta plačila bodo mogla tudi v drugih valutah v koliktni, ki jo dopuščajo obstoječe določbe v obeh državah. Dosedanji kilinski sistem je bil odpravljen.

POSEBNI PLAČILNI RAČUNI
Začasno bo lahko Jugoslavija plačevala v dolarskem računu R-1954 in v posebnem računu v italijanskih lirah. Vsa plačila, ki se nanašajo na obveznosti, ki izvirajo iz dogovora z dne 31. marca 1955 vse do 17. avgusta 1957 in ki niso bila še poravnana, bodo izvršena tudi v italijanskih lirah po znanjih računih v multilateralnih lirah ali v drugih valutah v višini, ki jo dovoljujejo veljavne določbe obeh držav; plačila iz Jugoslavije v Italijo se lahko izvršijo tudi v dolarskem računu R-1954 ali pa tudi v posebnem računu v italijanskih lirah.

Glede plačil kakor tudi glede izdajanja uvoznih in izvoznih dovoljenj veljajo splošne določbe.

Navodila Italijanskega deviznega urada (U.C.I.) o plačilih vsebujejo v glavnem naslednje:

1. **Dolarski račun R-1954** in **Posebni račun**. Plačila, navedena v spodnjem seznamu, ki jih morajo izvršiti osebe stanujoče v Jugoslaviji v korist oseb stanujočih v Italiji, se bodo lahko zakašeno vršila v dolarskem računu R-1954 in v posebnem računu v italijanskih lirah, ki ga bo Italijanski devizni urad (U.C.I.) odprl na ime Narodne banke FLRJ in ki bo črpal svoje fondе iz dolarskega računa B-1954. Plačila v dolarskem računu R-1954 urejajo določbe v okrožnici Jugoslavijaz št. 8 z dne 20. marca 1955.

RAZPOLOŽLJIVOST FONDŌV

Vsa plačila iz posebnega računa bodo izvršena po časovnem redu prejetih plačilnih naročil Narodne banke FLRJ in v mejah razpoložljivih fondov računa z obrazci 3 bis export ali obrazci LR. Prijave izvoznih dovoljenj z obvezo ureditve v mnogostan-

skih lirah bodo lahko izvršene valutarno na pobudo bank v smislu obstoječih določb. Za storniranje raznih plačilnih naročil, po dolarskem računu R-1954 in po posebnem računu v italijanskih lirah, ki so bili že likvidirani koristnim, bo treba uporabiti pri bančnih podružnicah obrazce 4 bis import in obrazce 5, na katere bodo banke vpisale oznako Jugoslavija — dolarski račun ali Jugoslavija — posebni račun.

2. **Storniranje vsot prenešenih po splošnem računu**. V sklopu splošnega računa, ki ga urejajo dogovor z 31. marca 1955, bodo stornirane vsote prenešene iz Jugoslavije v Italijo in obratno do 17. avgusta 1957.

3. **Tuji računi v bilateralnih lirah** na ime jugoslovanskih tvrdk. Po uveljavljenju novega dogovora bodo prenehali tuji računi v bilateralnih lirah, odprti pri italijanskih bankah v korist bank, turističnih ustanov, plovnih in letalskih družb, ter zavarovalnih zavodov s sedežem v Jugoslaviji. Vse razpoložljive vsote do 17. avgusta 1957, bodo prenešene v dobri, posebnega začasnega računa — Jugoslavijaz in bo lahko uporabljene za plačila v Italijo iz istega naslova.

DOVOLJENA PLAČILA

1. **Dobave blaga** v smislu trgovinskega dogovora med oema državama;

2. **Prevoznina** ladjam pod jugoslovansko ali italijansko zastavo, kopni zračni in rečni prevozniki stroški, spedijski, skladišni, carinski, razkrovalni stroški, zavarovalne premije itd.

3. **Stroški** za zastopstvo, sodelovanje na velesejnih, propagando in reklama;

4. **Običajni stroški** na račun delavnice za popravila in montažo;

5. **voznice** za osebe, bivaajoče v Jugoslaviji oziroma v Italiji, za vožnjo po eni ali drugi državi;

6. **stroški jugoslovanskih ladij** v italijanskih pristaniščih in italijanskih ladij v jugoslovanskih pristaniščih;

7. **stroški** v zvezi z diplomatskimi in konzulatnimi zastopstvi;

8. **stroški** za potovanja, študije, bolnice in bivanje;

9. **mezdle, plače, honorarji**, pokojnine in drugi dohodki, med katerimi so vključene tudi invalidnine;

10. **zaslužki in stroški** umetnikov, pisateljev, znanstvenikov, športnikov, novinarjev itd.;

11. **stroški** za novinarske agencije, uradne turistične ustanove;

12. **stroški** in pravice za izume, tovarniške zaščitne znake, avtorske pravice, filme in dolgove na splošno v zvezi z umetniško in intelektualno dejavnostjo;

13. **stroški** in dohodki v zvezi z javnimi uslugami, davki, globami sodniškimi stroški itd.;

14. **bančni stroški**;

15. **periodična obračunavanja** med železniskimi upravami obeh držav;

16. **naročila** časopisov, revij in drugega periodičnega tiska, kakor tudi nabava manjših količin knjig;

17. **vsako drugo plačilo**, za katerega odobrita prenos Italijanski devizni urad in Narodna banka FLRJ.

IZID VOLITEV V OBRTNIŠKE ORGANE

Volitev v obrtniške organe, v obrtniško komisijo in v skupščino obrtniške zavarovalnice, o katerih je »Gospodarstvo« poročalo v zadnjih številkih, se je udeležilo le okrog 70% volilnih upravičencev. Zvedeli smo tudi, da se številni obrtniki niso pobrgali pravočasno za vse formalnosti glede vpisa in niso mogli zaradi tega oddati svojega glasu ter prispevati k izvolitvi svojih predstavnikov v obrtniške organe. Zato vnovič opozarjamo vse obrtnike, naj uredijo vse glede vpisa. V novo izvoljenih odborih so tudi nekateri naši člani, ki bodo prav gotovo vestno branili koristi obrtnikov.

OPOZORILO

GOSTILNICARJEM IN MLEKARICAM

Opozarjamo prizadete člane, da je prefektura te dni dala zapreti več gostiln zaradi prodaje nepristnega vina. Nekaterim prodajalkam mleka pa so organi prefektore odvzeli za 30 dni licenco, ker so prodajale z vodo mešano mleko. Zato priporočamo vsem članom, naj strogo izpolnjujejo zakonske določbe, da se tako izognejo vsem neprijetnim posledicam.

PODRAŽITEV PNEVMATIK V AMERIKI

Velika ameriška podjetja Goodyear, Goodrich, Firestone, General and U.S. Rubber Co. so pristala na zvišanje plač svojih delavcev, ki jih je 88.000, za 15 stotink dolarja na uro. Hkrati so ta podjetja napovedala takšno zvišanje cene avtomobilskih obročev (pnevmatik), kakršnega se ni bilo po letu 1946.

Tovarna mlečnega sladkorja v Tolminu

Tolminska je znana po reji dobre govede rdeče cikaste pasme, ki najbolj ustreza za hribovite gorske kraje z visokimi planinskimi pašniki. Zivorejnice je tudi osrednja panoga, ki daje največje dohodke prebivalstvu, katero se sicer v večini preživlja s kmetijstvom. Po vsem razumljivo je tedaj, da bodo te dni v središču te deželice, v Tolminu začeli graditi prvo tovarno mlečnega sladkorja v Jugoslaviji. Mlečni sladkor uporabljajo kot zelo važno surovino v industriji zdravil, (zlasti pri gojenju glivic za proizvodnjo penicilina), stranske proizvode (suhe beljakovine in melaso) pa je moč porabiti v koristne namene v tovarnah močnih živalskih krmi.

Tovarna bo stala blizu sedanjega mladinskega doma ob vhodu v Tolmin iz smeri Mosta na Soči (nekdanje Sv. Lucije), ter naj bi začela služiti svojemu namenu septembra ali oktobra prihodnje leto. Za redno proizvodnjo bo potrebovala letno okoli 7.600.000 litrov sirotke, s katero zdaj kmetje kmalu prirari v nedavno dograjeni moderni siarni v Kobaridu pa sirotek vsak dan celo več tisoč litrov kot neuporabno zlijejo v reko Sočo. Potrebne količine sirotek bi bile po računih žvirovarejskih strokovnjakov že sedaj na razpolago; vendar se bo nova tovarna s to surovino preskrbovala le iz kobarške siarne ter pozneje iz moderne mlekarne, ki jo bodo zgradili v Tolminu ter bo lahko letno predelala približno 5 milijonov litrov mleka.

Zvezna investicijska banka v Beogradu je že odobrila prvih 86.322.000 dinarjev kredita. Od tega je približno 87 tisoč dolarjev za nakup potrebnih strojev in tehnične opreme iz nerjavčnega jekla v tujini. Tovarna bo v celoti stala okoli 132 milijonov dinarjev.

PIRAN PRIVABLJA SLOVENSKE UMETNIKE

Piran, avgusta

Kak na pisana množica na koprski avtomobilski postaji! Se nobeno leto po vojni ni bilo tu takšnega živčava. Domačega turista ne ločijo od tujca. Ona dva Francoza izprašujeta, kako daleč je do Ljubljane, drugi zopet po tujeje v Portoržo, Piran, Umur, Puij itd. Čudim se kako je mogoče obvladati takšen promet na tako tesnem prostoru, kakor je avtobusna postaja v Kopru. Kakor da bi se pol Slovenije spustilo na morje!

Ne vem, zakaj je prav Piran tako privlačen za slovenske umetnike, književnike in umske delavce sploh. Verjetno zaradi svojih arhitektonskih posebnosti, zaradi svoje lege in zaradi svojega odprtega morja, verjetno pa tudi, ker je Portoržo pregošposki. Piran je tudi bolj domač.

V Piranu sem videl slovenske umetnike v »negleži«. Tudi oni imajo človeške skale, kot navadni zemljani so vsekaro zanimivi. Ciril Kosmač iztika po piranskih trgovinah za »električnim razdeljevalcem«, sicer je pogled vseh nesreč v njegovem vodnjaku usahnula žila. Honni soit qui mal y pense! Nikakor ne mislim na pisateljsko žilo, temveč na njegov resnični vodnjak tam gori pod Belim križem. Božidar Jakac se vrača z veliko torbo »provianta«, ki ga odloži v mestni kavarni, da bi se odpeljal na dolgi poti proti piranskim utrdbam in družbi s prešernim Silvestrom Škerjancem. Marjan Kozina se je vrgel v mornarja; tako sodim po njegovi kričavi mornarski majici in ohlapnih porumenelih hlačah. Lojze Spacal dobi bolj sam, toda korak mu je bolj lahek, odkar se je odkrižal Sisifovega dela, kakršno je moderniziranje starih piranskih hiš in odkar je pripravil raz-

Drva na meji cenejša

Jugoslovanska drva so se na meji (franki Sežana vagon ali tovarnik) letos pocenila. Jugoslovani jih prodajajo po 740 lir za 100 kg. Lansko leto se je cena sukala okoli 800 lir. Drva so zdrava in suha. Prihajajo iz Slovenije in Hrvaške Primorja. Gre za bukova drva, medtem ko so drva iz italijanskih domačih gozdov mešana ali hrastova. Na drobno se drva prodajajo približno po isti ceni kakor lansko leto. Cena na drobno za žagana in cepljena drva se suka med 1450 in 1600 lirami. Ceni na meji je seveda treba pribiti razne vmesne stroške, tako 13% carine in okoli 4-5% upravno-carinskih in špediterjskih stroškov, nadalje »kalo« itd. Za uvoz drv iz Jugoslavije ni potrebno več uvoznogo dovoljenje, temveč zadostuje »pristanek banke« (benestare bancario). Dovoljen je torej uvoz »že« čez carinarnico, seveda v mejah kontingentov, o katerih vodijo evidenco banke. Drva se uvažajo na tržaški avtonomni račun (v okviru tržaškega spozaruma o trgovini z jugoslovanskimi obmejnimi področji) ali v okviru splošne jugoslovansko-italijanske trgovinske pogodbe.

SADIE IN ZELENJAVNA NA TRŽASKEM TRGU

Cene sadju in povrtninam so ostale v zadnjem tednu na tržaskem trgu v glavnem neizpremenjene. Gospodinj zamenjajo čakajo da bi cene padle. Čeprav se zdi, da je breskev dobi na trgu in so na višji sezoni, jih ne dobi izpod 1200 lir kg. Limone so tudi ostale pri cenah, ki so jih navili ob hudi vročini v juliju. Grozdja je že dovolj na trgu in je tudi sladko, toda cena 160 lir kg je za zdaj kar visoka. Prav tako je s povrtninami. Paradizniki se še vedno prodajo po 80 lir kg, fižol v stročju je nenavadno drag. Naj navedemo podrobno cene sadju in zelenjavi na debelo (v oklepaju na drobno):

Breskve prvostarne 100-130 (140-180), II. vrste 30-50 (60-120); hruške vrste »Coscia« 150 (220-240), navadne 60-120 (90-180); slive 50-70 (80-100); smokve 100 (160); jabolka prvostarna 150 (200), navadna 50-80 (80-120); lubenice 30-50 (50-70); dinje domače iz Istre 40-60 (60-100); iz Juž. Italije 30-40 (50-60); grozdje 90-120 (140-180); pomaranče 240 (360); limone 230-250 (280-320) lir kg.

Radič I. rez 200-250 (300-360), II. rez 50-100 (100-160); solata »goštanska« 40-100 (80-160); blede 30-50 (60-90) špinaca 50-80 (90-120); bučice 80-100 (120-140); fižol v stročju 30-50 (50-80), kobarški 130-150 (180-200); kumarice 40-60 (80-100); melancane domače 50 (80-100); iz Italije 25-35 (50-70); paprika zelena 20-30 (50-60); rumena 100 (160); paradizniki domači 30-50 (60-80); iz Juž. Italije 45-50 (80-100); zelje 50 (80); krompir goriški 25-27 (35-40), italijanski 28-32 (38-45); korenje 100 (140) lir za kg.

Tovarna bo sicer prva v Jugoslaviji, vendar bo lahko zadovoljila komaj polovico vseh potreb po mlečnem sladkorju. Polovico potrebnih količin bo morala država še naprej kupovati v tujini, kjer je mlečni sladkor zelo drag. Svoj proizvod bo tolminska tovarna dobavljala številnim tovarnam zdravil v vseh jugoslovanskih republikah. Na leto bo lahko izdelala približno 220 ton surovega in 35 prečiščenega mlečnega sladkorja, dalje 35 ton suhih beljakovin in 193 ton melase.

Nova tovarna bo za vso Jugoslavijo pomembna gospodarska pridobitev, velikega pomena pa bo zlasti za Tolminsko in sedanji goriški okraj. Tolminsko mleko, ki je zaradi sočne planinske pašne izvrstne kakovosti, bo tako izrabljeno do konca. Potem ko iz mleka izloči sir, maslo in skuta, je namreč mlečni sladkor njegov zaključni proizvod.

—mar

ŠE O KOROŠKEM VELESEJMU

Les v današnjem gospodarstvu in življenju

Celovec, sredi avgusta

K svojemu prvemu poročilu o letošnjem koroškem velesejmu naj dodam še nekaj podrobnejših vtisov. Zveč zadnjic sem omenil, da so letos Jugoslovani postavili svoj lasten paviljon. Zanimanje za jugoslovansko razstavljenno blago je bilo tudi letos veliko. Obiskovalci so se zanimali tudi za turistične lepote Jugoslavije, saj so vezi med Koroško in drugimi avstrijskimi deželami z jadransko obalo že stare. Posebne pozornosti je bilo letos deležno jugoslovansko pohištvo iz upojnjenega lesa, čeprav je v Avstriji ta vrsta lesne industrije že močno razvijala. *Sejemski kontingent za upojnjen pohištvo* je bil preskromno odmerjen. Zveč tako je bil celotni kontingent (14

milijonov šilingov) kmalu popolnoma izkoriščen.

ZANIMIVOSTI Z AVSTRIJSKE LESNE RAZSTAVE

Šedemtrideset odstotkov površine Avstrije in kar 44% površine Koroškega pokrajajo gozdovi. Če pomislimo na gozdove kot vir surovine lesa, nam postane takoj jasno, kakšno bogastvo predstavljajo gozdovi za Avstrijo. Govorim ni zgolj slučaj, da si je »AVSTRIJSKI LESNI VELESEJEM« izbral za sedež prav Celovec, posebno, če pomislimo tudi na njegovo zemljepisno lego. Saj je Italija stara odjemalka, Trst pa je dolgoletna izvozna luka avstrijskega lesa. Tako prav lesna razstava vtisne koroškemu veleseju značilen pečat in mislim, da sploh utemeljuje njegov obstoj.

Letos se je tudi Zveza podjetij lesne stroke odločila za opremo velikega paviljona, v katerem zastopa nad 500 včlanjenih podjetij. Trije veliki razstavni prostori te posebne strokovne razstave, nam zgovorno pričajo o obsežni uporabi lesa od surovine do končnega izdelka. Letošnja razstava je dala veliki poudarek končnim proizvodom, čeprav Avstrija izvažala vedno le slobi tretjino svojega lesnega bogastva v obliko končnih izdelkov. Tako na primer obsega izvoz lesa po količini kar polovico celotnega izvoza, (45%) po njegovi vrednosti pa le 35% skupnega izvoza.

V paviljonu lesne razstave najdes vse vrste lesa od hloria do deske, od železnih pragov do vžigalce. Stavbna industrija uporablja čedalje več lesnih proizvodov ne samo za okna, vrata in pohištvo, temveč tudi za podlago in oblogo notranjih sten.

Vrsta strojev je namenjena moderniziranju lesnih podjetij. Letos vznbuja med njimi pozornost velika žaga, ki tehtja okoli 10 ton. Skoraj 100 tiskanih žag bo Avstrija izvozila v Sovjetsko zvezo na račun vojne odškodnine. Avstrijska podjetja Funder in Leidigh sta se specializirala v proizvodnjo lesnih plošč. Ta industrija je lanske leto v Avstriji predelala 140.000 kubičnih metrov lesa. Izolacijske plošče si z uspehom utirajo pot v stavbno industrijo; uporabljajo jih zlasti za akustično izolacijo. Takšnih plošč so lani proizvedli v Avstriji nad 5 milijonov kvadratnih metrov, od tega odpade na koroško industrijo 14%. Trde lesor-

L. L.

CICLI COTTUR

Dvokolesa - motorna kolesa in nadomestni deli - skrajno konkurenčne cene - posebni popusti za izvoz.

SKRAJŠANJE ROKA ZA MENIČNE PROTESTE

V gospodarskih krogih niso zadovoljni s tem ukrepom Zakaj je vedno več meničnih protestov

Preteklega maja so bile na Tržaskem in po vsej Italiji uveljavljena nova določila v pogledu meničnih protestov, ki jih dvigajo za to določen sodnijski uradniki in notarji. Gre predvsem za odpravo nedovoljene navade, da se plačilo odloži, in za vspešitev postopka meničnega protesta.

Denarni zavodi, ki so v posesti zapadlih a neplačanih menic, ne smejo več, kot so to delali že več let, samovoljno podaljšati roka plačila. To je povzročalo zamudo v plačevanju dospelih menic. Banke in podobni zavodi morajo od maja dalje izročati zapadle menice sodnijskim uradnikom ali notarjem, in sicer prvi delavni dan po dospelosti menice, čim se zaključijo s poslovanje s strankami. S to določbo hoče država dati možnost organom, ki so pooblašteni, da dvigajo menične proteste, da se v roku lahko predstavijo dolžnikom, kakor to izrecno zahteva zakon, in poveljajo, ali je ali ni menični dolžnik voljan izpolniti sprejeto obvezo ter temu primerno ravnati.

VEDNO VEČ MENIČNIH PROTESTOV

Zaradi lažjega razumevanja novih določb o protestih moramo upoštevati statistiko meničnih protestov, ki je nekaj let kaže nenehno naraščanje meničnih protestov. Protestirane last-

ne menice in akceptirane trate so leta 1954 dosegle 139 milijard lir, leta 1955 že 171 milijard, a leta 1956 kar 202 milijard lir. Podobne skoke opazimo pri neakceptiranih tratih: 116 milijard v letu 1954, 139 milijard leta 1955 in 156 milijard v letu 1956, 159 milijard leta 1955 in 156 milijard v letu 1956. Razen teh so še v prometu bančni čeki (assegno bancario), katerih izdaja je že ukoreninjena in ki so v nasprotju z zakonskimi določbami podobni menicam. Tudi pri teh čedalje bolj naraščajo protestirana vsota: 15 milijard leta 1954, 16 milijard leta 1955 in 17 milijard leta 1956.

VEC MENIC ZARADI PRODAJE NA OBROKE

Porast meničnih protestov je nedvomno v zvezi s povečanim obtočkom menic. Znani italijanski gospodarstveniki Libero Lenti pravi, da vsak menični protest lahko imamo v nekem smislu za smrt, ki jo povzročijo določeni gospodarski vzroki. Če bi lahko primerjali število protestov s številom menic v obtoku, bi verjetno ugotovili, da odstotek umrljivosti ni bogve kako visok. Na vsak način pa je to pokazatelj, ki ga ne smemo prezreti, ker je naraščanje meničnega obtoka in meničnih protestov v znatni meri povezano s povečano prodajo na obroke.

Obvezno socialno zavarovanje jugoslovanskih obrtnikov

Ljubljana, avg. 1957

Nekako tretjina privatnih obrtnikov mojstrov na ozemlju Jugoslavije je vključena v privatnih skladih, v katere vplačujejo določene zneske za socialno zavarovanje. Ti skladi pa niso enotni in ne urejajo pravilno vseh vprašanj takega zavarovanja, kakor so to: stroški za bolnišnice, zdravniška pomoč in pokojnine. Zato je Zveza obrtnih zborskih FLRJ stavila predlog, da se vsi obrtniki-mojstri obvezno socialno zavarujejo. Za to govori mnogo vzrokov. Občine plačujejo namreč velike zneske za obrtnike v primerih nalezljivih bolezni in porodov. Tudi je mnogo starejših obrtnikov, katerih gospodarski položaj je zelo šibek in ki dostikrat nimajo možnosti, da se vključijo v obrtniške sklade. Da se odpornostem tem ne bi ustreglo, naj bi bili vsi obrtniki-mojstri obvezno zavarovani. Pri tem bi se obstoječi obrtniški skladi vključili v obvezni sklad socialnega zavarovanja. Razporeditev zavarovanec naj bi bila po kvalifikaciji zagotovljena pa bi bila minimalna pokojnina. Hkrati bi se moralo rešiti vprašanje bivših obrtnikov-mojstrov, ki so sedaj že stari in ne morejo več delati, v breme splošnega socialnega zavarovanja. Tem naj bi se priznal delovni staž v celoti. Pri podeljevanju pokojnin bi se določila starostna doba od 65 do 70 let, delovna doba pa od 35 do 45 let. Razlika naj bi bila tudi pri obrtnikih, ki živijo v mestih in oni na deželi. Posamezniki bi se lahko tudi dodatno zavarovali in tako prejemali višje pokojnine. Zavarovanje bi veljalo tudi za družinske člane, ki po smrti obrtnika ne nadaljujejo dela v delavnici obrtnika, in tudi za vse one, ki so prostovoljno ali po nacionalizaciji prešli v družbeni sektor. Vprašanje kritja stroškov za tako zavarovanje bo seveda treba natančno preučiti in pri tem upoštevati tudi vplačila v prejšnje sklade. Prispevki obrtnikov-mojstrov za socialno zavarovanje ne bodo vračunani v davčno osnovo.

To so v glavnem smernice pripravljajočega se obveznega pokojninskega zavarovanja za privatne obrtnike-mojstre. Čim bo ljudska skupščina pooblastila zvezo izvršni svet, naj ta sprejme uredbo o pokojninskem zavarovanju obrtnikov, bo to zavarovanje zajelo okoli 200.000 obrtnikov-mojstrov v vseh državah. Upajo, da se bo to zgodilo že s 1. januarjem prihodnjega leta. Obrtniki so vest o obveznem zavarovanju sprejeli z zadovoljstvom.

TEŽI MARIBOR IMA PROMETNE TEŽAVE

Kakor Ljubljana ima tudi Maribor svoje prometne težave. Edini prehod čez Dravo je namreč državni most, ki je bil zgrajen že pred prvo svetovno vojno in ki danes že zdaleč več ne zadostuje za vedno bolj naraščajoči promet. Saj so ugotovili, da dnevno prevozi čez most okoli 22.000 raznih vozil. Sedaj se v mestnem občinskem svetu posvetujejo, kako bi vsaj začasno poskrbeli za to, da bi se promet odvijal bolj varno, hitreje in učinkovitejše. Edina uspešna rešitev tega vprašanja bi bila seveda postavitev novega mostu čez Dravo, ki bi bil kos naraščajočemu prometu. To pa je seveda načrt velikega obsega, ki pač še dolgo ne bo ugodno rešen.

VELIK HOTEL V BEOGRADU

Hkrati z velesejemom so v Beogradu odprli nov hotel »Metropol«. Deloma je bil hotel že odprt za časa svetovne konference za energetiko. V hotelu je 400 sob, na razpolago je okoli 320 postelj. Sobe so opremljene s kopalnico, telefonom in radijskim aparatom. V hotelu je garaža za 200 vozil. Hotel je stal okoli 4 milijarde lir.

DRAŽJE POTOVANJE V FRANCIJI

Vozovnice za mednarodni promet po železnih in z letali so bile v Franciji 12. avgusta povišane za 20%. Do tega povišanja je prišlo, ker je vlada povišala cene tujih deviz za francoske turiste za 20%. V notranjem prometu so cene vozovnic ostale neizpremenjene.

RADIOAKTIVNI DEŽ NA BAVARSKEM

Po ugotovitvah bavarskega notranjega ministrstva se je 16. avgusta na Bavarskem pojavil radioaktivni dež, ki je trajal več dni. Radioaktivnost ni tako močna, da bi ogrožala človeko zdravje. To bi bilo v nevarnosti, ako bi se tak dež pojavljal bolj pogosto.

„GOSPODARSTVO“

izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, ul. Ghega 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka 30, za Jugoslavijo din 15. — NAROČNINA: letna 700 lir, polletna 400 lir, Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-9396; za Jugoslavijo letna 420 din, polletna 250 din; za ostalo inozemstvo 2 dolarja letno. Naroča se pri ADIT, DRŽ. ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/I, tek. rač. pri Komunalni banki št. 60 KB-I-2-375. — CENE OGLASOV: za vsak m.m. višine v širini enega stolca 40 lir, za inozemstvo 60 lir.

Odgovorni urednik: dr. Lojze Berce
Založnik: Založba »Gospodarstva«
Tiskarna »Graphis« v Trstu

TVRDA USTANOVLJENA LETA 1883

Destilacija esenc

Janoušek

TRST - BARKOVLJE — TELEFON 29-963

Lastna proizvodnja in izvoz:

eteričnih olj za lekarniško uporabo in izdelavo parfumov; eteričnih olj za izdelavo dišečih mil in kozmetičnih izdelkov; esenc za izdelavo likerjev, sirupov in slaščičarskih proizvodov; neškodljivih barvil in aromatičnih kemičnih proizvodov

Spedijsko podjetje

Tomaso Prioglio

TRIESTE, VIA GHEGA 2/I
TEL. 37-314, 31-291, 61-200

TRIESTE, VIA CRISPI 8-9 TELEFONO 93-982

Znano ime in znana znamka = garancija

A. BOLKO mr. ph.

UVOZ-IZVOZ

Farmaceutski proizvodi in kemikalije

1 RST - UL TORREBIANCA 21/II

TELEFON 31-315

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki vlada mrtvilo. Žitarice so ohramle prejšnji položaj kljub temu, da se je oglasilo le malo kupcev. Prodali so le nekaj vrec otrobov živinorejcem, ki se boje, da bi se cene krme dvignile. Sladkor in med sta tudi ostala na prejšnjih položajih. Povpraševanje po mlečnih izdelkih je nekoliko napredovalo. Povečalo se je tudi povpraševanje po senu in slami. Sadje in zelenjava sta preplavila trg. Cene se pa držijo kar čvrsto. Cena slabših vrst grozdja je nekoliko popustila. Cena živine je popustila zaradi uvoza iz Madžarske. To dela skrbi italijanskim živinorejcem. Italijanski sadje je inozemstvu ne gre od rok razen v Londonu, kjer je trg oživel po končani stavki pristanških delavcev.

Na trgu z volno in izdelki vlada že nekaj tednov zastoj, ker so tovarne zaprte zaradi počinca. Zaradi omejenih kontingentov za izvoz vina na Nemško, je tudi trg z vinom precej mrtve, kajti povpraševanje s strani italijanskih kupcev je pičilo.

KAVA

GENOVA. Cena za kg od uvoznika do grozista: Santos extra prime 860 do 880; Minas N. Y. cr. 18 710-720; Bahia Super. Exmil 670-690; Colombia excelso 990-1000; Costarica oprana 100-1015; Ecuador superior 720-730; Guatemala oprana 1030-1040; Haiti XXX 860-880, Haiti XXXXX 875-890; Giava Rob. Wib. 640-660; Salvador Superior 930-940; Salvador extra oprana 990-995; S. Domingo oprana extra 980-990; Venezuela oprana 950-960; Moka Hodeidah Standard 850-860; Moka Sanani 900-905; Afrika Djimnah 660-690; Uganda 490-500; Bali 470-480.

TRST. (Cena v lirah za kg Fob. na mestu proizvodnje). Brazilska kava: Rio N.Y. 5 500, Rio N.Y. 3 585; Santos extra prime good to large bean 765; Victoria V good to large bean 520. — Srednjeameriška (v dolarjih za 50 kg Fob.): Ecuador extra Superior naravn. 45-50; Haiti naravn. XXX 57-55; San Salvador naravn. 62-50; Costarica 71. Arabskoafriška (v šil. za 50 kg Cif. Trst): Moka Hodeidah 1 455; Uganda očiščena in oprana za Cwt. Cif. 270; Indonezijska: Malasia API za Cwt. Cif. 270; Bali robusta do 10-12 nečistoče 266 florintov za 100 kg Cif.

Mednarodni trg s kavo je še vedno malo razgiban. Notranji italijanski trg pa je nekoliko oživel, vendar ponujajo kupci le nizke cene, tako da so posli težavni. Težko gredo od rok indonezijska, brazilka in ekvadorska kava.

MED

ROVIGO. Cena za kg na mestu proizvodnje 330-350.

SADJE IN ZELENJAVA

VERONA. Suh česen 140-200; korenje 35-55; ohrovt 35-45; kumarice 20-50; radič 25-30; čebula 15-28; čebulnice 60-80; rožmarin 150-200; žajbelj 150-200; fižol I. 175-200; II. 130-160; fižol v stročju 40 do 100; fižol vrste bobov 40-70; koromač 25-50; solata endivija 45-100; melanca 35-50; krompir naraven 18-23; boljše vrste 24-30; rumena paprika 75-90; zelena paprika 20-45; paradizniki 20-35; peteršilj 70-120; repa 30-35; zelena 60-70; buče 50-60; bučice 30-50; lubenice 35-50; smokve 200-240; navadna jabolka 30 do 65; jabolka Gravenstein 80-110; navadne hruške 30-50; hruške Williams v zabojčkih 50-80; breskve Pieri 81 lir 65 do 110; breskve Hale 55-110; Elberta 35-75; češnje navadne 25-65; navadno grozdje 40-70; grozdje vrste Primus 100 do 150; Panse 75-100; Cardinale 110-120.

KRMA

ASTI. Cena za stot natovorjeno in embalarino na mestu proizvodnje: seno I. košnje 2500-2600; seno druge košnje 2200-2500; seno z zdravilnih zelišč 2100 do 2400; pšenična slama 500-600 lir stot.

ZITARICE

ASTI. Cena za stot, blago natovorjeno na voz ali kamion, na mestu proizvodnje: mehka pšenica 6800-7000; do bra 6700-6900; navadna koruza 4500 do 5000; hibridna koruza 4800-5200; moka za kruh in testenine tipa 00 9500-10000; tipa 0 9000-9400; tipa 1 8200-8600; pšenični otrobi 3200-3300.

VICENZA. Riž: Arborio 15.800-16.300; Vialone 18.300-18.800; Maratello 15.700-16.300 za stot.

VINO

ASTI. Cena za stot na mestu proizvodnje: Barbera rdeča 11,5-12 stot. 6000 do 7000; Grignolino extra 11.500-11.700; Freisa sladko 8000-8400; Nebiolo 11.100 do 11.900; Barolo 1953, 14. stop. 19.000 do 21.000; Bonarda 8500-9500; Malvacia rdeča 9500-10.000; Cortese belo 10-11 stopinj 600-7000; Moškat 10.000-11.000; ki- peča vina: Asti v steklenicah 380-400; Vermut beli in rdeči 230-240 lir stekl.

VALUTE V MILANU		
	12-8-57	23-8-57
Dinar (100)	96.—	88.—
Funt sterling	6200.—	6400.—
Napoleon	4950.—	4975.—
Dolar	623-40	622.—
Franc. fr. (100)	125.—	125.—
Svic. fr.	144-50	144.—
Funt. št. papir	1690.—	1480.—
Avstrij. šil.	24.—	23-50
Zlato (gram)	708.—	712.—
BANKOVCI V CURIHU		
23. avgusta 1957		
ZDA (1 dol.)	4,28	
Anglija (1 funt. šter.)	11,—	
Francija (100 fr.)	0,93	
Italija (100 lir)	0,68	
Avstrija (100 šil.)	16,30	
Cehoslovaška (100 kr.)	12,50	
Nemčija (100 DM)	101,20	
Belgija (100 fr.)	8,47	
Nizozemska (100 flor.)	105,—	
Švedska (100 kron)	78,—	
Izrael (1 funt šter.)	1,40	
Spanija (100 pezeta)	7,92	
Argentina (100 pezov)	9,70	
Egipt (1 funt šter.)	7,50	
Jugoslavija (100 din)	0,69	

MLEČNI IZDELKI

CREMONA. Sveži Sbrinz 420-430 lir kg; tri mesece star Sbrinz 560-600; Provolone svež 440-460; isti tri mesece star 570-580; maslo iz smetane 750-760; sir Grana 410-420; Emmmental svež 470 do 500; isti tri mesece star 550-580; Italico svež 380-390; Taleggio 330-340.

ZIVINA

PADOVA. Cene za stot žive teže: voli za zakol I. 32-35.000; II. 27-29.000; Krave I. 31-33.000; II. 24-25.000; III. 18-20.000; junci 33-36.000; teleta od 8 do 12 mesecev stara I. 34-36.000; II. 31 do 32.000. — Zivina za vprego in rejo: Krave mlekarice breje 140-170.000 lir glava; krave pravnice 130-170.000; teleta 6 do 12 mesecev stara 80-120.000 lir glava. — Prašiči težki 150-180 kg, lir 310 za kg žive teže, prašiči težki do 120 kg, lir 315 kg.

CREMONA. Konji za zakol, za kg žive teže: žrebata do 12 mesecev stara 260-280 lir kg; mlada žrebata 320-360; konji 160-210 lir kg.

BASSANO DEL GRAPPA. Cene za kg žive teže: Koze 180-190; ovce 170-190; jagnjeta 190-200; jagnjeta za zakol 220 lir kg.

PERUTNINA

MILANO. Kokoši žive navadne 760 lir kg, mlade kokoši I. 650-680, II. 650. Zaklane kokoši I. 750-760, II. 650-670; inozemski zaklane piščanci iz Danske 650, iz Madžarske 570; inozemske kokoši zaklane v Italiji 700-710; golobi zaklani 700-805; žive pure 600; inozemske zaklane pure 500-530; živi purani 580-600; žive race 450-500; zaklane 500-560; race za rejo 300-350 lir glava; živi zajci 370; zaklani zajci s kožo 450-480; brez kože 480-510; piščanci 120-130 lir glava.

Sveža jajca I. 27-30,50 komad; navadna jajca 26,75-27,70; inozemska z datumom 22-26 po teži.

GRADBENI MATERIAL

PIACENZA. Pesek 400, gramoz 600, polne opeke 10.000; votliaki, štiriprekati 8500, dvoprekati 7000, maršciške strešne opeke vacuum 25.000, krivi strešniki 18.000.

LES

AOSTA. Od proizvajalca do grozista fco žaga za kubični meter: smrekovi hlodi 21-22.000, masnovini hlodi 21.500-22.500; topolovi hlodi II. 11.000, III. 10.500; tombante smrekovina 31-32.000, deske iz smrekovine dolge 47 m 23 do 24.000; masnovini tramovi do 16x21 cm debeline in dolgi 47 m 25-26.000, deske iz kostanjevine II. 24.000.

KONSERVIRANA ŽIVILA
PIACENZA. Dvakrat konc. paradižnikova mezza v škatlah do 10 kg lir 170, do 5 kg 175, do 1 kg 190, po 1/2 kg 205, v tubah po 200 g 59, po 100 g 35; trikrat konc. paradižnikova mezza v škatlah po 10 kg 185, po 5 kg 215, v tubah po 200 g 59, v tubah po 100 g 35; olupljeni paradižniki 117-50 (v škatlah po 1.200 g), 62-50 (v škatlah po 500 g). Cene se nanašajo na blago fco skladišče proizvajalca.

Kemikalije na italijanskem trgu

MILAN. Čeprav je »uradni poletni odmor za nami, še nikakor ne moremo trdit, da je na tržišču mirni poletnik. Šele prihodnji mesec bomo lahko videli, kako se bodo usmerile cene kemikalij kakor tudi tipičnih surovin kemijske industrije. Na splošno poslovni ljudje zaradi negotovosti na tržišču ne

sklepajo večjih kupčij. Izjema velja predvsem za topila, mečala in parafin. Čez vse poltete so bili poslasi s temi kemičnimi proizvodi precej živahni. Zato so bile cene povečini čvrste. V prejšnji številki »Gospodarstva« smo opozorili na podražitev butilnega alkohola in butil fialata; cene obeh proizvodov so še vedno čvrste.

Butilni acetat 98%, ki je šel od rok po 265-275 lir za kg, je sedaj dosegel ceno 275-290 lir za kg. Cena etilnega acetata pa se je od 175-185 lir dvignila na 185-195 lir za kg. Rumena krovlužna sol, ki se je po lahni podražitvi zopet povrnila na svojo izhodno ceno, je ponovno dobila na vrednosti. Sedaj jo prodajajo po 275-285 lir za kg. Na področju masčob se je podražil loj, in to ameriški Fancy kakor tudi domači loj. Ameriški loj Fancy ima na izvoru ceno 213 dolarjev za tono, cif.; v Genovi pa sklepajo z njim za takojšnji dobavo kupčije na osnovi 146-148 lir za kg; podražil se je za 4-5 lir pri kg. Cena domačega loja pa se je dvignila od 128-130 lir za kg na 130-133 lir. Kopalni gumij L.A.S. se je podražil za 10 lir in stane 330-350 lir kg.

Pocenili so se: gumijev lak (indijski) ABTN kvotira 540-550 lir za kg nasproti 560-570 lir v prvih dneh meseca avgusta. Cena gumijevnega laka TN je znižala od 460-470 na 440-450 lir za kg. Padla je tudi cena belega šelaka v prahu in sicer od 900-910 lir na 850-860 lir za kg.

S področja masčob smo že navedli, da je loj nekoliko pridobil na vrednosti, zato so se pa pocenile nekatere rastlinske masčobe. Kokosovo olje Straits inf. je nazadovalo od 195-200 lir za kg na 190-195 lir, na izvoru pa stane 91 funtov šter. in 15 sh. za tono cif. Laneno olje je nazadovalo od 270-290 na 260-270 lir za kg. Pocenitve so nastopile pri naslednjih masčobah: mandljevo olje F.U. od 1500-1600 na 1300-1400 lir za kg, palmovo Sumatra, 4-5% kisli. od 170 do 175 na 165-170 lir za kg, ricinusovo olje in medicinsko od 480-490 na 470 do 480 lir za kg.

Tudi parafin je nekoliko popustil, in sicer rafinirani v ploščah 52-54 od 150-170 na 140-160 lir za kg, polrafinirani parafin v blokih pa od 140-150 na 135-145 lir za kg.

CENE VOSKOV, SMOL, GOMOZNIH SNOVI IN BALZAMOV

Gumijev lak je zelo šibek v ceni. Trgovci se skušajo osvoboditi zalog, ker pač ta snov ne kljuje vročini poletnih mesecev. Cena kolofonije pa je nespremenjena, trgovanje s to smolo je normalno. Na to pač vpliva redno delovanje papirnic in topilna lakov. Glede terpenitovine olja naj omenimo, da dajejo kupci prednost ameriškimu proizvodu.

Cene, ki jih navajamo spodaj, veljajo za 1 kg franko skladišče prodajalca, a kot najmanjša količina je mišljena vreča, sod oziroma stekleni balon.

Cebelni vosek, rumeni 1150-1250; Kandilova vosek 110-1200 lir; Karnauha svi-masten 1230-1300 lir. Kolofonija svetla WW 160-165 lir; kolofonija FGH 155-160 lir; esterificirana čista 260-275 lir. Terpenitovino olje, čisto 175-180 lir. Kopalni gumij L.A.S. 330-350 lir. Kordofan gumij 265-270 lir. Gumijev lak, indijski ABTN 540-550 lir. Gumijev lak TN 440-450 lir. Selak razbarvan, v prahu 850-860 lir. Tragant gumi Anatolija 3300-3500 lir. Tragant gumi nav. 1100 do 1200 lir. Tragant gumi Perzija 1 1950 do 2000 lir. Fenolna smola, čista (sintetična) 750-900 lir.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	24. 7.	7. 8.	22. 8.
Pšenica (stot. dol. za bušel)	215 1/8	214—	218 1/2
Koruza (stot. dol. za bušel)	132 3/4	131 1/4	128—
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	28.25	27.25	26.12
Cin (stot. dol. za funt)	98.12	94.87	94.12
Svinec (stot. dol. za funt)	14.—	14.—	14.—
Cink (stot. dol. za funt)	11.75	11.75	11.75
Aluminij (stot. dol. za funt)	27.10	28.10	28.10
Nikelj (stot. dol. za funt)	74.—	74.—	74.—
Bombaž (stot. dol. za funt)	35.50	35.25	35—
Živo srebro (dol. za steklenico)	257.—	255.—	252.—
Kava (stot. dol. za funt Santos 4)	—	55.—	53
LONDON			
Baker (funt. šter. za d. tono)	217 1/4	210 1/8	209 1/8
Cin (funt šter. za d. tono)	749—	740—	741—
Cink (funt šter. za d. tono)	74 1/2	73 5/8	74 1/2
Svinec (funt šter. za d. tono)	90 3/4	92.—	92 1/4
SANTOS			
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	485.90	487.90	471.90

Mednarodni trg s surovinami je bil v zadnjem tednu pod vplivom dveh činiteljev: poletni dopusti povzročajo navadno v tem času precejšnje mrtvilo, z druge strani je razvedrotenje francoskega franka delovalo v istem smislu, ker se položaj ni še popolnoma razjasnil. Barvaste kovine so splošno nekoliko popustile, medtem ko se je dvignila cena pšenice. Nadalje popuška sladkor, nekoliko tudi kava.

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenici napredovala od 214 1/4 na 218 1/4, cena koruze je padla od 131 na 126 3/4 stotinke dolarja za bušel. Napredovanje cene pšenici pripisujejo najnovjši uradni cenitvi letošnjega pridelka v Ameriki, ki je nižja, kakor so prvotno predvidevali.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Veliko pozornost zbujata nihanje cene sladkorja, ki je v New Yorku nazadovala od 4 na 3,75 stotinke dolarja za funt. Združene ameriške države so sklenile zmanjšati svoj kontingent od 9,3 na 9,2 milijona ton, ki naj bi bil letno na razpolago za izvoz. V New Yorku se je razširila vest, da namerava kubanska vlada prihodnje leto kontingentirati izvoz sladkorja. — Cena kavi je v New Yorku v tednu do 16. avgusta nazadovala od 64,70 na 64,47 stotinke dolarja za funt. — Kakao je nazadovao od 30,40 na 29,64 stotinke dolarja za funt.

VLAKNA

V New Yorku se je cena bombaža nekoliko ucvrstila ter je napredovala od 35,15 na 35,25 stotinke dolarja za funt. Cene so splošno čvrste, ker bo letošnji pridelek v Ameriki po uradni cenitvi manjši kakor prejšnje leto. Vol-

na je v New Yorku nazadovala od 166 na 164 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. V Franciji (Roubaix) je bila borza zaprta, prejšnja cena je znašala 1360 francoskih fir. za kg volne.

KAVČUK

V New Yorku je cena kavčuku nazadovala od 32,55 na 32 stotinke dolarja za funt. Trg je splošno miren.

KOVINE

Na trg s kovinami je znatno vplivalo razvedrotenje franka, zaradi katerega je postal nejasen zlasti položaj na evropskih borzah. V New Yorku je cena bakra nazadovala od 26,25 na 25,95 stotinke dolarja za funt. Skupina »Rhodesian Selection Trust« je znižala ceno bakru od 220 na 210 funtov šterlingov za tono. Cena cinu je v New Yorku v tednu do 16. avgusta nazadovala od 93,50 na 93,37 stotinke dolarja za funt. Ni verjetno, da bo prišlo do končne odločitve glede uvedbe carine na uvoz cinka in svinca. Po vsej verjetnosti bo po Kongres razšel, ne da bi se lotil tega vprašanja. Antimon Laredo je ostal neizpremenjen pri 33 stotinkah dolarja za funt, prav tako živo srebro pri 255-257 dolarjev za steklenico. Tečaj barvastih kovin v Zahodni Nemčiji 16. avgusta: cin, Duisburg 886-894 DM za 100 kg, svinec osnova New York 129,81, osnova London 106,09-106,38; cink Saint Louis 92,72 DM za 100 kg, London 85,35 DM, baker 252,50-255,50; svinec 112-113 DM za 100 kg.

MNOGO PETROLEJA NA ALJASKI. Nekatere ameriške petrolejske družbe se bodo z vso vnemo vrgle na petrolejsko vrtnanje na Aljaski. Računajo, da so tam obilna petrolejska ležišča.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Ko so gospodarstvo cenili po mernikih žita Kako so nekdanj želi in mlatili

Žetev in mlatve nista bili vedno pomembno opravilo, pri katerem so si vaščani med seboj pomagali, temveč pravcato slavlje. Najstariji rod se spominja, kako so žanjice v zgodnjih jutranjih urah s kratko prošnjo, priporočil ali željo začele žeti, vse razigrane in dobre volje. Ni manjkalo pesmi in šale. Tudi nismo poznali zadnjega snopa z imenom »babaa« ali tudi »dada« — kot mu se pravijo v Sloveniji — pač pa so iz zadnjega žitnega klasja spleтали venec in ga obesili nad vrata v veži, kot to še delajo ponekod v Sloveniji, da varuje žitni pridelek pokvarjenja od prihodnjega leta.

Zanimivi so bili in so ponekod v Sloveniji še danes mlaveni običaji, ki jih sestavljajo razni šalji priprizi. Razposajeni mlatici, ki so svoj pogled usrednjali pred drugimi, drago z raznimi hišnimi predmeti, n. pr. z metlo, škarij, slamnatim možem i. e., jih skrivaj podtikajo ali obesaajo v bližini mlatve. Najrajši jim podtaka-nejo metlo ali nesejo smetlo klepata. S tem osramotijo zaostale mlatiče. K metli pa spadajo darovi: vino, potica, kolač i. dr. Ponekod pa si pri-nasajo in vračajo škarje. No-tranjske škarje so obsegale z-elo pestre, a hkrati čudne da-rove: velike lesene škarje, le-sen obroč, velike kladivo za nabijanje obrocev, štrkljice, pijačo, šopek rož in mlatiško pismo.

V tej nedolžni šali je bilo razen mladeniške razposajeno-sti tudi nekaj čarodajnega. To je zlasti veljalo za zadnji žitni snop. V njem so naši davni prednamci videli žitne-ga živega duha ali demona. Tega je izgnal, kdor je zadnji s cepcem udaril po njem. S tem dejanjem je nastalo med zadnjim mlatičem in zadnjim snopom čarodajno razmerje: Ta mlatič se je moral vseh nevarnosti zadnjega snopa znebiti. To je dosegel s tem, da je podtaknil mlatičem, ki se niso omlatili žita, različne predmete, ki so predstavljali ta snop.

To so zadnji utrinki nekdan-je žetevne in mlatvene idile, nekdanje borbe za trdo skor-ju kruha, ki je sestavljala glavni sestavni del prehrane, a tudi glavni del dajatve, ki so jih slovenski kmetje — pod-ložniki morali redno vsoti nasproti grajski gospodi. Sveto-rosti odvisnost so si skušali vsaj ob tej priliki (ob žetvi in mlatvi) skromno osla-diti.

Cepec in skedenj sta izvršila svoje poslanstvo in se umaknila. Čemu? Mlatilnica? Danes lahko omlatimo žito z metlo. Niso več potrebne, ne žanjice, ne cepci in stroji, ne ka če. Ej, kam smo prišli!

Tako gleda stara žena — kmetica na današnje žetev. Z njo se spominja nedvomno lepih mladih let, ko ji je omo

vsako delo, pa celo najteže, končno le v spodbudo in za-bavo, in ne more razumeti sprememb, ki so se pojavile v gospodarjenju od takrat do danes. Da, cepce in skedenj sta bila prvotno na Krasu en pojem. Ni bilo lahko delo v zaprtem zaprašenem prostoru v vročem poletju in ob veliki količini žita, predvsem pšeni-ca (pire) in rži. Gospodarstvo ampak še prej po mernikih pridelanega žita. Zanimivo je, da je bilo kraško žito zelo v čistih.

Izmlačeno žito je bilo treba očistiti — plati, vejati, prvotno na nečkah, kasneje z veja-čo. Tako je bilo še pred okrog 80 leti, ko je tod mlatev pre-vezla mlatinica na ročni po-gon, čiščenje pa čistilnik, po-nač burat. Iznajdljivi Krase-vec pa je skušal olajšati trud — gonjačem. Takó so rekli mlatičem, ki so vrteli mlatinico. V Mavhinja, je posestnik Furjan (po domače Janez Semken), tehnično izredno na-darjen mož, zgradil pred okrog 60. leti pod lopo ob skedenju v višini kakih treh metrov pod, nad njim pa na močni kovin-ski osi v vodovarni leg leseno kolo s premerom okrog 2 1/2 m, ki jo je z veseljem vrtela otročad. S pomočjo trasmist-je je kolo gnalo mlatinico.

Mlatav na parni pogon je spopolnilo mlatinico, podobno današnji, izvalila na pro-sto: na primerno senožet, do-stopno več vsem. Delo je šlo hitreje in laže izpod rok. Pod-jetniki gostilničarji so gasili že-jo pri mlatvi zaposlenim s pi-vom. Tampak so se radi mudili tudi — neizvoljeni, ki jim je bolj ugajala hladna pijača kot pa mlatev, in s svojimi burkami in dovpti povečali mlat-veno praznovanje.

Mučna je bila pot od setve do onega domačega kruha, ki mogoe ni bil tako okusen kot današnji — pekovski, pač pa je bil izdaten, tečen in bogat na beljakovini in vitaminih. Ni bil redek kruh iz mešanice pšenice, ajde in koruze ali celo sam ajdovec, oziroma ko-ruznjak.

Danes imamo spopolnjene mlatvene naprave, a ni žita. Pravijo, da peki sejejo, žanje-jo, mlatiijo in pečejo. Tako na-rekujejo nove gospodarske razmere in nov način življe-nja. Če so naše podnebne, talne in tržne razmere takšne, da se žito v primeru z drugimi pridelki ne izplača, zakaj bi ga (pšenico) gojili? Na ha (10.000 m²) bi mogoe pridelati okrog 15 q ž

Značilnosti kmetijstva na Koprskem

Na zapuščeno zemljo optantov so prišli novi ljudje

Koper, 26. julija. Obalni pas novega koprškega okraja vsega občine Koper, Izola in Piran. Karavna značilnost tega področja je kmetijska proizvodnja, ki je povsem drugačna kot v višinskem področju koprškega okraja z njegovimi ostalimi šesti občninami. Zemlja je tu drugačna od deloma tudi vremenske prilike. Ker tu zemeljski in vremenski pogoji razlikujejo, se tudi kmetijsko gospodarstvo v obeh področjih razlikuje. Na obalnem področju daje živinoreja le nekaj nad 9% surovega donosa kmetijske proizvodnje, vse ostalo pa nad 90%, v višinskem področju pa živinoreja 75 in vse ostalo le 25%. V obalnem pasu je značilno proizvajanje za trg, v višinskem pa prevladuje naturalno gospodarstvo.

Obdelovalne zemlje in pašnikov je v obalnem pasu okrog 25.000 hektarov (od 33.000 ha celotne površine). Na njihve odpade 9.011, na sadovnjake 346 in na vinograde 3.030 hektarov. Ni pa vsa zemlja obdelana. Zlasti vinogradov je precej neobdelanih, deloma še iz dobe pred zadnjo vojno, ko je bilo mnogo trt uničenih po filokseri. So pa tudi še zapuščeni vinogradi, katerih obnova se lastnikom doslej ni zdelo dovolj donosna, ker so trte bile že stare in zemlja izčrpana. Končno so se neobdelani tudi nekateri vinogradi optantov, ki so se odselili. V glavnem pa so zapuščena optantov obdelana, ker so na zapuščena posestva prišli novi ljudje. Novo prebivalstvo se še ni popolnoma prilagodilo tukajšnjim razmeram in delovnim potrebam; zato je nekaj zemljišče ostalo še neobdelanih. Vsekarer je bilo letos preoranih mnogo zemljišč, ki so v zadnjih letih bila opuščena, tako da je zdaj obdelane zemlje mnogo več kot pred nekaj leti.

V sestavi pridelovanja je najpomembnejša sprememba zdajšnjih let ta, da je močno povečalo pridelovanje paradiznikov in zgodnjega graha, in sicer na račun žitaric. To je v vidika gospodarstva vsega področja vsekakor ugodno. Pridelalec paradiznikov, ki je znanal poprej kakih 50 do 100 vagonov na leto, se je dvignil na šest- ali sedemkratno višino. Povečal se je zlasti izvoz zgodnjega paradiznika na razna tržišča in njegova oddaja v tovarne za izdelovanje paradizne meze. V prejšnjih letih se je samo podjetje »Fructus« v Kopru bavilo s predelavo paradiznikov s tega področja za proizvodnjo meze, sedaj se pa tako meza izdeluje tudi v Izoli, v mejni tovarni Arrigoni, in paradiznike s koprškega področja kupujejo tudi v tovarni v Umagu in v Ajdovščini. Od ostalih proizvodov je treba omeniti zlasti zgodnji grah, katerega pridelava obalno področje nad 100 vagonov na leto in ki se v glavnem izvozi na inozemski trg. Nadaljnji predelki so tudi zgodnji krompir, zgodnje vrste jabol in raznovrstna povrtnina, kakor tudi v stročju, kumarice, bučke, rano zelje, paprike in melancane.

Sadjarstvo koprškega področja daje zgodnje češnje in hruske, rano grozdje, jabolka in slive, vse to deloma za domači, deloma za inozemski trg. Sadjarstvo se izvaja v Ljubljano, Zagreb, na

Reko, v Celje in Maribor, a tudi v Trstu, v Avstrijo in Nemčijo.

Od požne povrtine zasluži oembo cvetča. Pred dvema letoma je bila izredno dobra, lani pa slaba, in sicer v glavnem zaradi poznega hudega mraza po mlhkih mesecih lanske zime. Letos so kulture zopet močno trpele zaradi pozebe v pomladnem času in nato zaradi neugodnega poletja. Ojke, ki so se že začele popravljati od posledic lanske pozne zime, so letos vnovič bile prizadete. V nekaterih nredih področja oltje letos sploh ne bo do obrodile in tako tudi ne bo proizvodnje oljčnega olja.

Poleg olja je letošnji pozni mraz prizadel v nižinskih legah zlasti vinsko trto, a tudi paradiznike, krompir, koruzo in fižol. Poletje se je pa pojavilo najprej s hudo vročino in sušo, potem pa z nevihtami in točo. Največ škoda po točki je meseca julija bilo v koprski občini.

Dr. O. (Konec prihodnjic)

BOGASTVA NAŠE ZEMLJE

Kakao - dragocena pijača

Evropejci so se seznanili s kakaom v času, ko so Španci z ognjem in mečem zavajevali Mehiko. Njihov vojski voditelj Fernando Cortez ga je v vojaškega gledišča visoko cenil; svojemu cesarskemu gospodu Karlu V. je poročal, da lahko časa te dragocene pijače ohrani vojska cel dan pri moči.

Plod kakaovca je strok, podoben nekakšni rečki krompirju; v njem je 30-40 zrn, ki jih je treba prati, sušiti in še sicer pripraviti, preden postanejo uporabna. Mehikanci so kuhali kakaovo zrnje v vodi in ga začinili, bogatši pa vanilijo, medom in sladkim javorovim sokom, revni pa kar s koruzno moko in papirko, pijačo so za časa Montezumali rekli »chocolate«. Zrnje so uporabljali tudi kot denar in so še danes z njim plačevali.

Sprva ni bil kakao v Evropi v posebnih časih; povrh ga je v Španiji preganjala celo inkvizicija. Ko pa so se ga naučili pravilno pripraviti in osladiti, je nastopil zmagovit pot. Danes služi v prvi vrsti, kar vsakdo ve, za proizvodnjo čokolade. Kakaovec je silno občutljivo drevo; živi hoče v tropskem podnebju, pa se boji sonca in vetra; korenine so mu tako nežne, da ne prenesejo kamenčaja v zemlji. Da bo uspeval, mora biti zemlja izredno čista, ne presuha; če je le malo premokra, bo drevesu škodovalo. Vrh vsega se ga lotevajo vsi močisti škodljivci, črvi, hrošči in gnele.

Mehika je že zdavnaj prenehala biti izvirnik tega koristnega zrnja. Zasadili so kakaovec v Gvajani in drugih deželah Srednje in Južne Amerike. Evropa se je zalagala s kakaom od tam vse do konca prejšnjega stoletja; žlahtni kakao je prihajal predvsem iz Ekvadorja in Venezuele, deloma iz Kolumbije ter z nekaterih srednjemeriških oto-

kov, pozneje, vse do prve svetovne vojne, pa iz Brazilije, kjer je v zvezni državi Bahia še danes zasajenih kakih 100 milijonov dreves. Ta obrodijo dvakrat na leto. V prvi svetovni vojni je bilo povpraševanje po kakau zaradi prekrbe ameriške in angleške vojske zelo veliko. Takrat so imeli brazilski proizvajalci zlate čase.

Toda že med omenjeno vojno je bilo kakao, da bodo Brazilijo drugi potokli. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja je namreč začela Anglija zasajati kakaovec v svoji takratni koloniji Zlati obali ob Gvinejskem zalivu. Kultura je uspevala izredno dobro in so jo kmalu razširili na sosednji Togo, Kamerun in Nigerijo.

Danes so te afriške dežele v proizvodnji surovega kakaia daleč pred vsemi drugimi. Od celotne svetovne proizvodnje 7½ milijonov stotov v letu 1952 je odpadla cela tretjina, namreč 2½ milijona stotov, na Zlato obalo 1,1 mil, na Nigerijo, 1,4 mil, pa na druge dežele ob Gvinejskem zalivu, dočim so proizvedli Brazilija 970.000, Dominikanska republika 300.000, Ekvador 28.000, Venezuela 180.000, Kolumbija 150.000, Britanska Antile 148.000, Mehika pa 90 tisoč stotov. Izmed neameriških in neafriških dežel se je v istem letu uveljavilo tudi oltje Samoa v Tihem oceanu z 22.000 stoti.

V Italiji je kakaovo zrnje znatna uvozna postavka; lani so ga namreč uvozili 226.404 stotov v vrednosti 9,5 milijarde lir.

(d. s.)

Ostriga na Koprskem in v Avstraliji

Pred leti je pričel tedanji Institut za pospeševanje kmetijstva v Kopru pod vodstvom dr. Kovarčiča gojiti ostrige. To ni osamljen poskus. V Avstraliji poskušajo zadnjih deset let s kulturo japonskih ostrig, ki so trikrat večje kakor domače. Zaradi njihove velikosti jih je ducat, ki se prodaja po 5 šilingov, dovolj za kosilo.

Gojijo jih na palicah, ki jih prej potopijo v slabi mešanici cementa in vode ter nato približejo na okvire; te pa privežejo na dno reke. Po šestih do devetih mesecih jih namestijo v območje, kjer ostrige najbolje uspevajo, navadno tja, kjer se reke izliva v morje. Po dveh letih odstranijo ostrige s palic in jih prodajo ali pa namestijo na žirne mreže, da se še bolj razvijejo. Ta izbor ostrig, ki so dovolj velike za prodajo, je najdražji pri tej kulturi.

Ko živalica v morju raste, uporablja snovi, ki jih sprejema v obliki hrane, tudi za ustvarjanje nove protoplazme, ki ima določeno strukturo. Skeleti v obliki školjke ali kosti se tudi pri tem tvorijo, vendar je malo razlike v načelu med gradnjo skeleta ali ustvarjanjem mehkejših protoplazme. Snovi za skelet se največkrat tvorijo iz hrane v obliki apnenčevih soli, ali pa so zgrajeni iz snovi, ki so v hrani. Nekateri mehkužci zgradijo skelet, ki je včasih pravo čudo glede na konstrukcijo. To delo vrste celice, ki nimajo nobene prave povezave med seboj in kljub temu gradijo v popolnem sodelovanju. Čeprav lahko govo-

Turizem

RIM PRIVABLJA NAJBOLJ AMERIKANKE. V mesecu juliju je prišlo v Rim 180.686 turistov. Od teh je bilo 89.606 domačih turistov s 230.600 nočninami in 91.080 tujih turistov s 309.050 nočninami. Od teh turistov so imeli največ koristi hoteli prve kategorije. Upajo, da se bo to konjunkturno v mesecu avgustu raztegnilo tudi na hotele nižjih kategorij. V Rim je prišlo največ ameriških turistov, in sicer kar 33.515, Angležev 8.505, Nemcev 6.250, Avstrijcev 2.830, Belgijcev 2.615 itd.

TURIZEM V SLOVENSKEM PRIMORJU je v avgustu dosegel višek. Hotel v Portoržu so dobro zasedeni. Turisti so iz vseh evropskih dežel, mnogo je tudi domačih, zlasti iz Slovenije in Srbije. V piranskem hotelu »Rotonda« so prespeli dvorano in vpeljali orkester. Med Piranom, Portorožem, Koperom in Ljubljano posluje dnevno v eni smeri po 11 prog, ki so pogosto še ojačane; kljub temu moraš prenotirati vozovnico nekaj dni naprej. Portorož je povezan tudi s Puljem, Reko in Gradcem.

Z MOTORJEM V JUGOSLAVIJO. Turisti, ki nameravajo z motorjem v Jugoslavijo, morajo imeti mednarodno šofersko izkaznico. Uredba ne velja za motorčke do 50 kub. cm. Šoferska izkaznica je torej potrebna tudi za skuterje, kot so Vespa, Lambreta itd.

TABORJENJA TUJIH TURISTOV na Opčinah in v Sesljanu ni prekinilo niti slišno vreme, ki je nastopilo na Tržaškem med nedeljo in ponedeljkom. Toplota je padla kar za 10 stopinj, to je od 29 na 18 stopinj Celzija. Naslednjega dne se je znižala na 16 stopinj. Mnogo turistov je na prehodu iz Jugoslavije v Italijo ali v obratni smeri. Zelo živahen promet je tudi na bloku v Skofiji, ki je v turistični sezoni postal res mednarodni. Prav so storila domačinska oblastva, da so počitniške osebe na bloku, da se tako promet hitreje odvija. Pri pregledu imajo prednotniški s potnimi listi prednotniški in obmejnim izkaznicami.

Da bo manj cestnih nesreč

V pavilijonu za motorizacijo na tržaškem velesejnu so bile razstavljene zanimive naprave, s katerimi se lahko vsak prepriča, ali posreduje vse tiste lastnosti, po katerih se odlikujejo dobri vozači motornih vozil. V tem primeru nas ne zanima, ali neko pozna vsemogoče dele motorja in se marsikatero druge sestavne avtomobila, temveč vozačeve prisotnosti duha ter njegova zmogljivost, da se pri skoraj neopaznih pojavih, na katere naleti med vožnjo. Tovrstne priprave sta razstavila Inšpektorat civilne motorizacije ter Vse državna ustanova za preprečevanje nezgod.

Ko se med vožnjo pojavi neka zapreka, se moramo še tisti trenutek odločiti, kako bomo preprečili trčenje. Z vsoto gotovostjo moramo vedeti, ko bomo v takem primeru uporabili zavoro in krmilo. Pri dobrih vozačih nastane refleks v možganih v zelo kratkem času, pri marsikaterem so pa refleksi zelo počasni. Kdor zeli spoznati mero prisotnosti duha, naj se kar usede na stol preizkuševalne naprave. Kazalec mu bo z vsoto gotovostjo povedal, ali lahko vozi z veliko hitrostjo. Ako spozna, da so njegovi refleksi počasni, tedaj nikar ne pretiraj s hitrostjo, da neki dan ne povzroči hudo nesrečo!

Z neko drugo napravo lahko ugotovimo, v koliki meri še vidimo, ako nas slepi žaromet avtomobila, ki ponoči vozi naproti. Dober vozač mora tudi videti v dovolj velikem zornem kotu ter pravilno oceniti razdaljo in hitrost vozil, ki se bližajo. Tudi o teh lastnostih se lahko prepravi pri pogledu v pripravo za preizkušanje gledanja v prostoru.

Glede na neprestane cestne nesreče bi bilo priporočljivo, ko bi vse te naprave simbolizirali popularizirali in jih pričeli sistematično rabiti.

MP

rimo o pravi umetniški dovršenosti glede gradnje školj, vendar so vse izdelane po istem vzorcu. Vsak gradnik kakor drugi njegove vrste. Vsaka školjka ustvarja zunanji skelet in protoplazmo, ki je točen prototip drugih iste vrste.

Vprašanje je, ali bi se poskuski z japonsko ostrigo obnesli tudi pri nas tako dobro, kakor so se v Avstraliji.

Zakaj je v Trstu toliko ljudi brez dela

G. R. Accerboni ugotavlja v tržaškem »Il Piccolo«, da je v zadnjih treh letih razne okoliščine poslabšale položaj tržaških delavcev. Od oktobra 1954 do oktobra 1957 je prišlo v Trst na tisoče istrskih beguncer, ki so si kmalu preskrbeli delavsko knjižico in brez posebnih težav tudi delo. Druga sprememba zadeva begunce, ki so bili že prej v Trstu, a so šele v tem obdobju dobili tukajšnjo rezidenco. Tretjo spremembo je povzročilo izseljevanje visokega števila tržaških delavcev v Avstralijo in odpusti iz službe, zlasti pripadnikov bivše Zavezniške vojske uprave. Četrto spremembo je povzročil zakon o vajencih, po katerem je stopilo v delovno razmerje veliko število mladih ljudi.

Prebivalstvo Trsta stalno narašča. To pa se ne dogaja zaradi naravnega prirastka, temveč vsled priseljevanja iz Istre in Italije. Razmerje med zaposlenimi in nezaposlenimi je bilo v tem obdobju naslednje:

Leta 1954 (januar - marec): zaposlenih 87.000 nezaposlenih 19.210; leta 1954 (april - junij): zaposlenih 87.000 nezaposlenih 19.16.00; leta 1957 (januar - marec): zaposlenih 87.89.000 nezaposlenih 20.18.000; leta 1957 (april - junij): zaposlenih 88.89.000 nezaposlenih 16.15.000.

Številčno se torej položaj ni bistveno spremenil. Spremenila se je le struktura zaposlitve. Znižalo se je število zaposlenih žensk in odraslih Tržčanov, povečalo pa se je število zaposlenih beguncer in tržaških mladih delavcev. Številke na primer tu ne povedo, da je izgubilo delo 4.000 bivših uslužbenec ZVU in drugih 4.000 uslužbenec javnih ustanov, ki so bili pretežno Tržčani, ter da se je na drugi strani, to je v industriji in obrtništvu povečalo število zaposlenih za 6.000 ljudi, od katerih je malokdo rojen v Trstu. Po teh podatkih je slika zaposlenosti v Trstu še bolj žalostna, kakor je videti po golih številkah. Že tako je Trst užival žalosten sloves, da je namreč po številu nezaposlenih na prvem mestu v Italiji, lahko rečemo tudi med mesti v vsej Evropi.

Zadnji drobec tržaške autonomije

Pretekli teden, v noči med nedeljo in ponedeljkom, je začel veljati nepričakovani ukrep generalnega vladnega komisarja v Trstu o povišanju cen tobaka na Tržaškem na raven cen v Italiji. Po višek je zelo velik; saj se dvigne na primer samo pri cigareтах »Nazionali esportazione« od 130 na 200 lir, »Aldiana« in »Astoria« od 160 na 260 oziroma 280 lir zavojček po 20 cigaret. V nekdanji coni A Svobodnega tržaškega ozemlja so bile cene tobaka mnogo nižje kakor v Italiji. Pod zavezniško vojsko upravo so coni A dobavljali tobak švicarski »La Zona Francosa« ostro napada ta ukrep vladnega generalnega komisarja na Tržaškem, češ da pomeni oltro pravo zadnjega drobca tržaške autonomije v trenutku, ko se Tržčani borijo za uvedbo proste cene. Odgovornost za takšno politiko meče list izključno na kršćansko demokracijo ter pripominja, da je ta prevzela oblast v Trstu iz rok anglo-ameriške vojske uprave brez temeljite priprave. »La Zona Francosa« dodaja, da listi obešajo na veliki zvon milijarde, ki jih Italija pošilja v Trst, ne omenjajo pa, koliko Rim iztisne v raznih oblikah iz Trsta.

Po zenačenju cen tobaka so seveda odpravili carinski pregled pri prehodu s Tržaškega ozemlja v Italijo (v Devinu).

Računaj in zopet računaj!

Ze stari grški modrijani Anaksagoras, Anaksimenes, Empedokles in Pratagoras, so podpirali neizmerno velik pomen števila in števila ter računanja v stvarstvu in v vsem človeškem življenju. Pusitmo ob strani veliki pomen, ki ga imajo številke, števila in računanje v fiziki, astronomiji in kemiji in se nekoliko ustavim pri koristnosti, ki jo ima računica v gospodarstvu in v gospodinjstvu.

Računico v vseh svojih operacijah, to je v seštevajanju, odštevanju, množenju in deljenju ter v temeljitem poznanju postevanje z navajanjem in reševanjem praktičnih nalog iz vsakdanjega življenja bi morali temeljiteje je poučevati ne le v osnovnih, strokovnih in trgovskih, marveč tudi v višjih solah, da bi spoznanje o veliki koristnosti računanja takorekoč prekrasila vse sloje človeštva. S preudar-

Sovjetski znanstveniki so dobro plačani

Angleški fizik K. Mendelssohn, ki prebiva na univerzi v Oxfordu, poroča v listu »The Observer« o plačah sovjetskih znanstvenikov in o uspehih, ki se kažejo v napredku sovjetske tehnike. S sovjetskimi letalom na reaktivni pogon »Tupolev 104« se lahko prepelješ iz Prage v Moskvo (čez 1000 milj) v 2 urah in 20 minutah, in sicer letiš v višini 11.000 metrov. Na letališču v Moskvi je pisec videl še večja letala te vrste »Tu 104 A« in »Tu 110«, ki ima 100 sedežev. Rusi imajo tudi velika letala na turbinski pogon (»turboprops«), kakor »Moskva« in »Ukrainian«, ki jih uporabljajo na progah čez Sovjetsko zvezo in Kitajsko. Zlaj gradijo ledolomca na atomski pogon id. Clankar meni, da so sovjetski fiziki in tehniki lahko dosegli te uspehe, ker se jim ni treba bati, kdo bo finansiral njihove izume in ker so sami dobro nagajeni.

Nekvalificirani delavec prejme v Sovjetski zvezi 600 rubljev na mesec, mlad fizik, ki je komaj zapustil univerzo pa 2.000 rubljev. Ako napreduje v raziskovanju prejema plačo 3000 rubljev, ako pa hkrati predava na univerzi ima 4.000 rubljev. Lektor na univerzi prejema 5 tisoč rubljev in redni profesor 6.000 rubljev. Ako ga izberejo za dopisnega člana akademije prejema še dodatnih 3000 rubljev; če pa postane redni član akademije še 6.000. Tisti fiziki, ki imajo dve profesuri hkrati, prejemajo tudi do 15.000 rubljev na mesec in še več. Kaj se da kupiti s to plačo? Manjši osebni avtomobil stane v Sovjetski zvezi 12-15.000 rubljev. Pisec primerja razmerje med plačami nekvalificiranih delavcev in fizikov v Sovjetski zvezi in zahodnih državah. To razmerje je v Združenih ameriških državah 1:5, v Veliki Britaniji 1:7 in v Sovjetski zvezi 1:25.

Socialni TRINKI

Enakopravnost francoske žene

Francoska ustava iz leta 1946 ne izpreminja v mnogocem Napoleonovega zakonika, ki je urejal tudi civilne odnose med možem in ženo v zakonu. Nova ustava ni hotela popolnoma presekati s preteklostjo, temveč je pustila, da sam razvoj življenja prinese nove reforme. Čeprav priznava ustava enakopravnost žene, daje v določenih primerih vendar prednost možu. Tako n. pr. je dovolj, ako zavarovalno polico, ki zadeva tudi imetje žene v stanovanju ali v hiši, podpisae samo mož. Mož tudi izbira sedež in kraj skupnega življenja. Njemu pripada pravica do vzgoje otrok. Žena ima pravico izvrševati lasten potek. Ta pravica ji je bila priprana dejansko že poprej. Francoske žene se že dobro stoletje zelo udeležujejo v poslovni dejavnosti. Zakon dovoljuje francoski ženi da sama upravlja svoje premoženje ter si n. pr. lahko odpre račun pri neki banki in nalaga denar brez pristanka moža. Do danes je še v veljavi navedba, da žena ne zaključii posla proti odplačevanju na obroke, ako mož ne da svojega pisemnega pristanka.

NOCEJO POSTATI GOSPODINJE. Univerza v Michiganu v Ameriki je izvedla zanimivo poizvedovanje med dekletji; poizvedovala je, kakšno bodočnost si želijo. Zaslilaša je 1925 deklet v starosti med 11 in 19 letom. Okoli 94% deklet je odgovorilo, da upajo, da

se bodo nekega dne poročile. Toda med temi dekletji jih je samo 3% izjavilo, da bi rade postale gospodinjke. Ostala dekleta se ne navdušujejo za gospodinjstvo. Željlo se sicer poročiti, toda z gospodinjstvom se ne bodo bavile, rajši si bodo izbrale lasten poklic ali pa ne bodo delale. Ameriški listi pripominjajo k temu poročilu, da postaja tudi v Ameriki življenje tako drago, da bo kmalu napočil čas, ko bosta morala služiti oba zakonca.

VEČ STANOVANJ V SOVJETSKEI ZVEZI. Centralni komite sovjetske komunistične stranke in vlada sta sklenila pospešiti gradnjo stanovanj. V ta namen bodo zasebniki lahko kupili novega do leta 1960. Po prvotnem načrtu naj bi površina novih stanovanj znašala 84 milijonov kvadratnih metrov, po novih pa 113 milijonov. Površina stanovanj, ki naj jih zgradi država, bo znašala 215 milijonov kv. metrov, na vaseh naj bi zgradili 4 milijone kmečkih hiš.

NA POLJSKEM NI DOVOLJ DELAVCEV. Poljsko ministrstvo za delo je objavilo, da primanjkuje na Poljskem 150.000 izvežanih delavcev; brez postja je 36.700 neučizenih delavcev.

KANADA OMEJUE PRISELJEVANJE Kanadska vlada je objavila nove določbe glede naseljevanja tujih priseljenec. Ker se je v prvi polovici tega leta priselilo v Kanado 175.000 ljudi, računajo, da se bo letos priselilo največ izseljenec po letu 1913, ko je prišlo v Kanado okoli 400.000 ose. Zaradi tega je kanadska vlada odredila: 1. Od 1. avgusta dalje se ne bodo mogli vseliti v Kanado delavci, ki nimajo zagotovljene takojšnje zaposlitve; po tem datumu se bodo lahko priselili le najozrojši sorodniki tistih priseljenec, ki so že zaposleni; 2. Prav tako se bodo smeli priseliti madžarski begunci, katerih bo prišlo v Kanado v polovici avgusta 34.000 le, če jih pokličejo sorodniki, ki se obvežejo, da jih bodo vzdrževali, ali pa če jih pokličejo razna podjetja in jim zagotovijo takojšnjo zaposlitev.

CEMENTARNA V ANHOVEM bo dobavila Poljski 130 km cementno-azbestnih cevi. Po modernizaciji tovarne bo cementarna lahko proizvedla 4.000 kv. metrov strešnikov na leto (doslej samo 2400).

Tuja imena po naše

KAKO IZGOVARJAS ANGLEŠKA LASTNA IMENA

Poglavje zase po angleška imena, ki jih pišemo v izvirnem pravopisu, a imamo z njimi posebne težave v izgovarjanju. Kdor pozna angleščino in ruščino, ve, da zavisi pravilen izgovor v zelo veliki meri od poudarka; povsem drugače se bo beseda slilaša, če ima naglas na prvem, kakor če ga ima na drugem, tretjem, zadnjem zlogu. Angleži in Rusi so največkrat sami v zadržki, kako naj izgovarjajo ali naglašajo ime, ko ga vidijo prvič napisane. V teh vrstah se ne bomo mogli spuščati v podrobnosti angleškega pravilnega, ker je njegov nauk preobsežen in preveč zamotan. Naši napotki bodo zato namenjeni v prvi vrsti poznavalcem angleščine, ki se bodo v navodnih lahko znašli; drugi bodo zadeli pravilen izgovor samo približno.

V naslednjem prinašamo spisek bolj znanih ali pogostih britanskih in ameriških lastnih imen z označbo izreke v oklepaju. Navodilo za izrekanje opiramo na anglosaksonska enciklopedična dela. Izpustili smo splošno znana imena, ki jih danes že vsakdo pravilno izgovarja, in imena, ki poznavalci angleščine ne morejo delati posebnih težko. Pri transkripciji se zaradi tehničnih težav ne moremo držati znakov, ki jih uporablja veljavni angleško-slovenski slovar R. Škerljčev; zato bo naša oznaka le skopo približna.

Britanska krajevna imena se često končujejo na »wich«, »gate« in »hame«; te končnice izgovarjamo »idž«, »gite« in »me«. Torej: Greenwich (grin'idž), Dulwich (da'lidž), Ipswich (ip'sidž), Harwich (hā'ridž), Norwich (no'ridž), Woolwich (wu'lidž), Margate (ma'gite), Highgate (hā'gite), Ludgate (la'dgite), Newgate (nju'gite), Ramsgate (rā'mzgit), Chatham (čā'tm), Fulham (ful'm), Oldham (ould'm).

Dalje berite: Balmoral (bālmō'rī), Belfast (belfā'st), Canberra (kā'nbera), Cardiff (kār'dif), Dunbar (danbār'st), Dundee (dāndi'), Gloucester (glō'ster), Gresham (gre'sm), Leicester (le'ster), Marylebone (māri'b'n), Sydenham (si'dn'm), Torquay (torkej'), Tottenham (totm'), Vauxhall (vokshō'l), Warwick (wō'rik), Worcester (wū'ster).

Ameriška geografska imena: Chicago (šikago, torej ne čikago, Še manj čikago), Cleveland (klivlānd), Dakota (dako'ta), Detroit (di'troit'), Cadillac (ustanovitelj Detroita, kā'dilek ali kajdiak), Iowa (a'jowa), Los Angeles (losa'ndželes ali losa'ndžez), Massachusetts (māsač'usets), Michigan (mi'šigan), Miami (majāmi), Milwaukee (milwō'ki), Ottawa (o'tawa), Ohio (ohā'jo), Oregon (o'rigon), Quebec (kwibek'), Seattle (si'āl'), Saskatchewan (saskā'čew'n), Utah (ju'ta ali ju'to), Vermont (vermo'nt), Wisconsin (wis'konsin), Wyoming (wa'joming ali wa'jom'ing), Yosemite (jose'miti).

Angleška osebna imena: Asquith (ā'squith), Baden-Powell (baden-pō'wel), Balfour (bā'fū'), Beaverbrook (bi'vbruk'), Boleyn (bō'lin'), Buchanan (bi'jū'nā'n), Carnegie (karne'gij), Carlyle (kār'ljā'), Davis (dē'vis), Dawes (doz), Dewey (dewi'), Daphne Adeane (dā'fni ādi'n'), Galsworthy (golzwō'thi'), Gibbon, Gibbs, Gibson, Gilbert, Gilman (povsod »g«), Gerald (džer'ld), Guy (gaj), Hugh (hju), Hughes (hjuž), Holmes (houmz), Horace (hō'ris), Jevons (džev'nz), Keith (kith), Keynes (kejnž), Lincoln (link'n'), Lowell (loū'l), Leigh (li'), Leslie (le'zli), Llewellyn (ljue'lin), Macaulay (māko'li'), Somerset Maugham (sam'set mō'), Meredith (mē'ridith), O'Flaherty (ot-lā'nti), O'Neill (oni'l'), Raleigh (ro'li'), Reading (re'ding), Rockefeller (ro'kifler'), Roosevelt (ro'zvelt, ne »ruzvelt«), Ralph (ar'f), amer. »rālf«), Salisbury (sō'lzberi'), Strachey (stre'čij'), Wallace (wō'lis'), Wilde (wajld), Wolseley (wū'zli').

(Se nadaljuje).

dr. d. s.

Milijarde v slovenskih gozdovih a čebel ni dovolj, da bi jih pobrale

Na Okroglini, 14. avg. Mislite morda na milijarde, ki jih je vreden les v slovenskih gozdovih? Jaz mislim na druge milijarde. Čebelarji, ki so pripeljali na pašo na stotine panjev (okoli 500) čebel tudi na 50 kilometrov daleč sem gori v gozdove na Okroglini — približno na polovici poti od Ilirske Bistrice do Snežnika — prajo, da je med, ki bo letos ostal neporabran v jelovih gozdovih vredne milijarde. Čebel ni dovolj, da bi ga pobrale. Tako obilno medijo letos jelovi gozdovi.

Tu v jelovem in smrekovem gozdu »trčamo« okoli 1000 metrov nad morjem. Trčati pomeni v nekaterih krajih s trčalnic, ki deluje po centrifugalnem načelu, cediti med iz satja; drugod zopet pravijo »vrzati« ali bolj preprosto in pravilno točiti med s točalnic. Okoli 12 km pod nami je domači kraj Il. Bistrice, slovenskega kmetijskega čebelarja A. Znidarsčiča, ki je zamislil »Znidarsčičev panj«; ta je danes znan že po vsem svetu. Naše delo vodi Znidarsčičev učence, čebelarški mojster g. Šajn.

To je drugo trčanje. Poprej so trčali čevličniki med, zdaj trčajo gozdnega. Pridne čebele so letos nanesele v nekaterje panje do 15 kg in še več gozdnega medu. Neki čebelar je na 85 panjev pridobil kar 16 stotov medu. Le pogledje, kako teče v nepretrganih curkih iz trčalnice v mlečne vrči! Recimo, da ima čebelar okoli 20 panjev in da je v vsakem panju povprečno po 10 kg medu. Za kg prejme v zadruzi v Il. Bistrici povprečno 290-300 dinarjev, za ves med torej okoli 60.000 dinarjev. Zadruga od tega med podjetju »Medex« v Ljubljani; to ga izvaja v tujino, zlasti v Zahodno Nemčijo. Pravijo, da ima med na mednarodnem trgu ceno približno enega dolarja za kg. Čebelarstvo je torej dojnosno.

SPLOŠNA PLOVBA

Sedež Piran

Predmet poslovanja: pomorski prevozi dolge in obalne plovbe.

Centrala Piran — Telefon 57,58
Komerčni oddelek: Ljubljana — Tel. 23-147
Telex: 031 83

Brzjav: PLOVBA Piran oz. PLOVBA Ljubljana

IMPEXPORT

TRST, ul. Cicerone 8 - Tel.: 38-136 37-725
Telegr. IMPEXPORT - TRIESTE

UVAŽA: IZVAŽA:

vsakovrsten les, drva za tekstil, kolonialno blago kurjavo, gradbeni material in raznovrstne stroje Operira po tržaskem in goriškem sporazumu

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

TECHNA

IMPORT-EXPORT

TRST — ULICA FABIO FILZI 17/1

Tel. 35-907 - Telegr. TECHNADIN

RONKE
(Gorica)

drevo
„Serenissima“, 18

Podjetje

G. Vatovec Succ.

TRST via Torregianca 19-21 TRIESTE
Telefon: 23-587, 37-561, priv. 26-736
Telegram: Giacomo Vatovec - Trieste

Uvažja in izvažja kolonialno blago in prehranjevalne artikle. Podjetje je specializirano za izvoz vseh vrst darilnih pošiljk

MELILLO
ALFREDO

TRIESTE-TRST, VIA A. CACCIA 3 - 10, TEL. 96032
Motorji „PARILLA“, „NSU“, „MOTOBI“
Bogata izbira koles in nadomestnih delov
Specialne cene za izvoz

Podjetje

ČIPKA - Idrija
Jugoslavija

- Izdelava kleklanih čipk
- Produzione di pizzi a tombolo
- Klöppelspitzen erzeugung
- Production de dentelles aux fuseaux
- Manufacture of pillore - laces

Importatrice in esclusiva per
l'Italia: ditta Otto Krainer
Gorizia, v. Rastello 31 tel. 35-24

Največja svetovna proizvodnja motokuterjev
ORIGINALNI NADOMESTNI DELI PIAGGIO

125 cc. ZA DELO
150 cc. ZA TURIZEM
150 cc. ZA ŠPORT

Posebni popusti
za izvoz v Jugoslavijo.
Zahtevajte ponudbe in prospekte
pri agenciji:

TRST

UL. S. FRANCESCO 46, TEL. 28940

Kmetijska nabavna
in prodajna zadruga

Sedež v Trstu, Ulica Foscolo št. 1

Podružnice: Trst, Ul. Flavia 23 — Milje, Ul. Roma 1
Nudimo vam vse potrebščine za vinogradništvo, poljedelstvo in živinorejo!

Golob Ivo

GORICA - Trg E. DE AMICIS 1

Telefon 21-38

Prodaja in izvažja nadomestne dele in pritiskine za avtomobile, motorje in kolesa

„MEDEX
Ljubljana“

Cigaletova ul. 7 Tel. 31-545

Specializirano podjetje
za čebelarstvo - izvoz
medu, voska, vseh tipov
panjev in drugega reprodukcijskega materiala.

PRIZNANO MEDNARODNO
AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA
GORIZIA - VIA DUCA D'AOSTA N. 88 - TEL. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA
Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

„TRANS - TRIESTE“ S. a. r. l.
TRIESTE-TRST V. Donata 3 - Tel. 38-827, 31-906, 95-880

UVAŽA: vse lesne sortmane in produkte gozdne industrije

IZVAŽA: vse proizvode FIATOVE avtomobilске industrije in rezervne dele. — Vse vrste gum tovarnice CEAT in vse produkte najvažnejših italijanskih industrij.

Tovrdka

SILA JOŽEF

UVOZ

IZVOZ

Vsakovrstni les za predelavo, rezan mehki in trdi les, jamski les in za kurjavo

TRST — Riva Grumula 6-I - Telefon 37-004

Kmetovalci in vrtnarji!

Po ugodnih cenah lahko nabavite semenski grah „Holandske“ in vse druge domače in uvožene vrste.

Vseh vrst uvožena in doma pridelana semena, trte, sadna drevesa, razne cvetlične sadike, vrtnice itd. — Poljedelške stroje in druge potrebščine.

Marinac Vladimir

Strada Vecchia per l'Istria
Tel. 41-176

Ribarič Ivan

UVOZ

IZVOZ

VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV

TRST - ULICA F. CRISPI 14 - TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 - TEL. 96-510

Zaloga prvovrstnih briških, vipavskih in domačih vin

BRIC IVAN

Gorica - Ul. Croce 4

Telefon pisarna 34-97
dom 20-70

AUTOMOTOR

IMPORT - EXPORT

PREDSTAVNIŠTVO za nadomestne dele italijanskih, nemških, angleških in ameriških avtomobilov ter nadomestnih delov za DIESEL motorje, pumpe, injektorje ter traktorje

TRIESTE-TRST, Via Udine 1
TELEFON 30-1957 - 30-198

G. M. COLOMBIN & FIGLIO

UVOZ - IZVOZ

PLUTOVINE
in IZDELKOV

Trst, Ulica I. della Croce 4

TEL. 94-570

Tigr. COLINTER - TRIESTE

Urarna in zlatarna

Laurenti

TRST
LARGO SANTORIO 4

TURISTIČKI URED

PUTNIK - ZAGREB

ZAGREB - Praška, 5 - Telef. 34-256

Dati će vam sve turističke i saobraćajne informacije za putovanja po Jugoslaviji.

Zelite-li upoznat i Jugoslaviju?

Za Vas priredjujemo velika kružna putovanja po Jugoslaviji sa posjetom Zagreba, Beograda, Skoplja, Ohrida, Tigrada, Dubrovnika i Splita.

Koristite naše brodove za ribarsko krstarenje duž Dalmacije!

JUGOLINIJA

RIJEKA - Poštni predal 379

Telegrami: JUGOLINIJA - RIJEKA

Telefon: 28-51, 28-52, 28-53

Teleprinter: JUGOLINE 02526

VZDRŽUJE REDNE BLAGOVNE IN POTNIŠKE PROGE

Z/NA JADRAN — SEV. EVROPA svakih 10 DNI
SEV. AMERIKA svakih 15 DNI
BLIŽNJI VZHOD svak teden
DALJNI VZHOD svak mesec
GRČIJA in TURČIJA svakih 15 DNI

Zastopstvo v Trstu: „NORD-ADRIA“, Agenzia Marittima di V. BORTOLUZZI — Telegrami: „NORD-ADRIA“ Trieste - Tel.: 37-613, 29-829 Uradi: TRST, Piazza Duca degli Abruzzi št. 1

„Gondrand“

TRST - TRIESTE, VIA CARDUCCI 10

Telefon: 37-157

Telegrami: GONDRAND - TRIESTE

PODJETJE S POPOLNO USTREZAJOČO OPREMO ZA PREVOZ GOVEJE ŽIVINE, KONJ, PERUTNINE, MESA IN JAJA

Letna obmejna postaja na Proseku (Gondrand Prosecco) s hlevi za počitek živih živali

Transadria d. a.

IMPORT - EXPORT

Vseh vrst lesa, trdih goriv in strojev za lesno industrijo

TRST - Sedež: ul. Cicerone 8/II - Telefon: ul. Cicerone 30214 - Sealo Legnani 96716

TVRDKA

DONATO CAPURS

IMPORT-EXPORT

ZASTOPSTVA IN KOMISIJA

Posiljamo DARILNE PAKETE v Jugoslavijo in druge države

Trst - Ul. Torregianca

Tel. 37-839 P. O. B.

UVOZ - IZVOZ

drvea kurjavoinpremo

Vremec R.

Opštine - Narodna

Telef. 21-306

Prispele so prve pošiljke

Bufet Pin

„Pri Jožku“

TRST

Ulica Ghega 3t.

Telef. 24-780

Prvovrstna istrska in brijunska vina. Dober prigrizek pristna domača kuhinja

IZVOZNO IN UVOZ

PODJETJE

TVRDKA

E. Bon

TRST - TRIESTE

ULICA ROMA

TELEFON 35-4

AVTOPREVOZNIŠKO

PODJETJE

A. POZA

TRST - ULICA MORENI

Tel. 28-373

Prevzemamo vsakovrstne prevoze za tu in inozemstvo. — Postrežba hitro in ugodno

PREVOZNA

IN SPEDICIJSKA

TVRDKA

Giorgio

Vitturelli

GORICA

UL. ALFIERI, 12/A

Telef. 5004/5404

TRST

UL. LAVINIA

Telefon, 24

posetite

medjunarodni
beogradski
sajam

sajam tehnike
i tehničkih dostignuća
23 avgust - 2 septembar

koristite jubilarni popust
od 50% na jugoslovenskim
železnica i 25% popusta
na evropskim železnica

izlažite i poslužite na
medjunarodnem beogradskom
sajmu - izlogu prema istoku
i prema zapadu

generalno zastupstvo za italiju:
technolloyd, milano, viale caldara 25

SLOVENIJA LES

LJUBLJANA — BEETHOVNOVA 17

Največje slovensko podjetje
za izvoz lesa in lesnih izdelkov

Izvažamo:

Mehak in trd žagan les — Gozdne proizvode — Celulozni les — Drva za kurjavo — Vezane in panel plošče Stole iz upognjenega lesa — Zaboje — Oglje — Furnirje Pakete — Lesene hiše — Lesno galanterijo — Lesovinske plošče — Pisarniško in stanovanjsko pohištvo Serijsko in luksuzno pohištvo znamke „OPEX“